

Nemški mir.

AVSTRIJSKI IN NEMŠKI SOCIJALISTI V STOCKHOLMU IMAJO NATANČNA NAVODILA OD SVOJIH VLAD. PROTI ANEKSLJI IN PROTI VOJNI ODŠKODNINI. — AVSTRIJA NOČE SLOVANOM NIČESAR ODSTOPITI. KONGRES JE BAJE ODGOĐEN.

Avstrijski in nemški socialisti v Stockholmu so imeli konferenco in so izdelali mirovni program, ki jasno kaže, da imajo navodilo od svojih vlad. Vsi nemški in avstrijski socialisti zastopajo nemško in avstrijsko vladu.

Ako govorijo o internacionali o splošni porabi morskih cest, s tem samo olepšajo težnje centralnih držav. To so pravi zagovorniki svojih vlad.

"Ne aneksije, ne vojne odškodnine", je njih klic, ki so ga prevzeli od ruskih delavskih in vojaških zastopnikov. Pravijo, da se Belgija zopet vrne Belgiji. Toda kdo bo plačal v Belgiji vso škodo, katero so povzročile nemške vojske? Tudi škodo v severni Franciji naj ne bo povrnjena.

Ljubeznivo se obračajo tudi na največje avstrijske žrtev, Srbijo. Velikodušno so ji naklonjeni in ji privoščijo samostojnost. Priporočajo, da bi se Srbija spojila s Črnogorijo in bi tako imela pot do morja. Kako ji privoščijo morje in Avstrija je po balkanski vojni napela vse moči, da ni prišla Srbija do vode in je zato poklicala k življenju puho Albanijo. To je bila najžalostnejša poteza avstrijske politike. Kdo bo jameš za neodvisnost Srbije in Črnogore? Delegati pravijo, da bodo razrešili svoje zadeve balkanski narodi sami med seboj. Kdo pa bi branil Avstrijo in Nemčijo, da ne bi vtilkali svojih umazanih prstov v balkansko politiko? To bi mogla preprečiti le jugoslovanska država, ki bi obsegala vse slovanske dežele, ki so sedaj pod avstrijsko krono. Te pa naj bi bile v federaciji s srbsko državo. Le tako je mogoče obstoj Srbije in drugih slovanskih držav na jugu Evrope.

Avstrijski socialisti zahtevajo da ostanejo avstrijski Slovani še nadalje pod avstrijsko vladu in obljubljajo, da jih bodo podpirali v tem, da dobijo svojo avtonomijo. Zopet kakšna ljubeznost! Avstrija stole v "parlor" karah, vsled česar se bo izgubilo na dohodkih nekako \$35.000.000.

Izbrislalo se je določbo hišne predloge, da se pobira davek 5 odstotkov za svote, plačane za uporabo električne luči v domače svrhe in za svote, plačane za telefon. Komitet je dodal radio-brzojavke k določbi, ki določa davek 5 centov za vsako brzojavko, sporočilo ali pogovor po telefonu ali telefonu, za katerega se računa 15 centov ali več.

Ruski vojski se uče. Petrograd, Rusija, 1. junija. — Mnogo ruskih vojakov je tako željno pouka, da nimajo časa se bojevati. Okoli sebe zbirajo šolske otroke. Na več krajih so ustanovili za to šole.

Vojni minister Kerenski je sicer podžgal bojovitost ruskih vojakov toda mnogo vojakov je zamenjalo puško s knjigo.

V Petrogradu so odprli "vojaško vseučilišče", kjer se uče matematike in zemljepisja. V Samari so munijski delavci postavili okoli tvojne šole, kjer se uče.

Rusija ni več temna, in narod si želi luči. Hoče se naučiti, kako bo varoval novo pridobljeno svobodo.

Po vsej Rusiji poskušajo popirati Kerenskijevo prizadevanje da bi vojske navdušili za boj, toda vsak dan je videti vlake polne vojakov, ki obiskujejo svoje družine na domovih.

Včeraj je odpeljal iz Petrograda ekspresni vlak proti Vladivostoku. Vlak je bil poln vojakov, ki so obesili na vozove, zlezli so celo na streho; tako željni so bili da pridejo zopet na svoj dom. Tudi ljudje, katere poskušajo vladu prepričati, da se mora pridobljena svoboda priboriti na bojnem polju.

Po vsej Rusiji poskušajo popirati Kerenskijevo prizadevanje da bi vojske navdušili za boj, toda vsak dan je videti vlake polne vojakov, ki obiskujejo svoje družine na domovih.

Včeraj je odpeljal iz Petrograda ekspresni vlak proti Vladivostoku. Vlak je bil poln vojakov, ki so obesili na vozove, zlezli so celo na streho; tako željni so bili da pridejo zopet na svoj dom. Tudi ljudje, katere poskušajo vladu prepričati, da se mora pridobljena svoboda priboriti na bojnem polju.

Po vsej Rusiji poskušajo popirati Kerenskijevo prizadevanje da bi vojske navdušili za boj, toda vsak dan je videti vlake polne vojakov, ki obiskujejo svoje družine na domovih.

Včeraj je odpeljal iz Petrograda ekspresni vlak proti Vladivostoku. Vlak je bil poln vojakov, ki so obesili na vozove, zlezli so celo na streho; tako željni so bili da pridejo zopet na svoj dom. Tudi ljudje, katere poskušajo vladu prepričati, da se mora pridobljena svoboda priboriti na bojnem polju.

Po vsej Rusiji poskušajo popirati Kerenskijevo prizadevanje da bi vojske navdušili za boj, toda vsak dan je videti vlake polne vojakov, ki obiskujejo svoje družine na domovih.

Včeraj je odpeljal iz Petrograda ekspresni vlak proti Vladivostoku. Vlak je bil poln vojakov, ki so obesili na vozove, zlezli so celo na streho; tako željni so bili da pridejo zopet na svoj dom. Tudi ljudje, katere poskušajo vladu prepričati, da se mora pridobljena svoboda priboriti na bojnem polju.

Ribotova izjava.

Francoski ministrski predsednik Ribot je odločno nastopil proti zborovanju socialistov.

Pariz, Francija, 1. junija. — Francoski ministrski predsednik Ribot je naznanil, da ne bo dovolil oditi francoskim socialističnim delegatom na socialistično konferenco v Stockholmu.

Velika večina poslancev je ta njegov odlok odobrvala.

V svojem govoru je rekel med drugim tudi sledeče: — Francija se en more zadovoljiti z drugačnim kot edinole s francoskim mirom. Mir ki ga namerava doseči socialistična konferenca bi bil šepav mir, od katerega ne bi mel nihče nobene koristi. Če hočejo iti socialistični delegati v Rusijo, lahko gredo. Tam jim že vsa ne bo pretela nevarnost, da bi se srečali z Nemci.

Francija bo kmalo pojasnila tajne pogodbe, ki so sklenjene med njo in Rusijo. Mi nimamo niti najmanjšega vzroka dvomiti nad patriotizmom sedanje ruske vlade.

Zdaj se vrši nekaka nesramna kampanja, o kateri pa vemo, kje je njen izvor. Nekateri so celo tako predrzni, da pravijo, da je želez predsednik Poincaré to vojno.

Stavka v Petrogradu.

V Petrogradu počiva kakih 120 tovarn. — Zahteve delavcev. — 150 rubljev naj bo minimalna plača.

London, Anglija, 1. junija. — Petrogradski dopisnik je sporočil Reuterjevi brzojavni agenciji, da so zastavljali v 120 petrogradskih tovarnah. Skoraj vse te tovarne so izdelovale municije.

Vsi poskusi posredovalne komisije so čisto brezuspešni. Delavci zahtevajo, naj imajo ženske v tovarnah na mesec 150 rubljev plače. To naj bi bila minimalna plača.

Slavni ruski pisatelj Maksim Gorki izdaja list, v katerem poziva delavce, naj ne odnehajo prej, dokler ne bodo njihove zahteve izpolnjene.

Petrograd, Rusija, 1. junija. — Oficielna poročevalna pisarna naznanja, da je spor med vrhovnim poveljnikom črnomoškega brodivja Kolčakom ter delegati delavke in vojaške stranke popolnoma poravnana.

Kolčak bo ostal na svojem mestu. — Bivši ruski vojni minister Suholinov se bo moral zagovarjati zaradi veleizdaje.

Poljako vprašanje.

Proti registraciji.

Washington, D. C., 1. junija. — Poglavito vprašanje današnje kabinete se je bila agitacija proti konkskripciji. Vsi vladni departamenti so bili pozvani, da delujejo proti taki agitaciji. Tudi pošta bo v tem pomagala vladi.

Predsednik Wilson bo izdal poziv na narod, da naj podpira konkskripcijo.

Attorney-General Gregory je izjavil, da se ne bodo izdajali politični listi izven države. Vsak, ki bi hotel zbežati preko meje, bo zadržan in ga bodo prisilili registrirati.

Po vseh Združenih državah so na sedaj aretirali zaradi konkskripcije 30 oseb. Ponašajo jih je razširjal pozive proti konkskripciji, nekateri pa so se tudi vdeležili zborovanj.

Predsednik Wilson je že izdal proklamacijo, s katero svari vse o ne, ki se nameravajo odtegniti registriranju. Grozi jim s sodnijskim postopanjem ter zaporno kaznijo enega leta.

Zastoj dobite knjigo: Navodilo kako se postane državljani Združenih držav. — Pšite po nje po dopisnici na: SLOVENIO PUBLISHING CO., 68 Cortlandt St., New York, N. Y.

Explozija v Clevelandu.

Cleveland, O., 1. junija. — Danes je nastala velika razstrelba dinamita v neki trgovini na 1924 Woodland Ave. Poslopje je bilo porušeno in 13 oseb ranjenih. Tri so prepeljali v bolnišnico in zdravniški prevzeli, da bodo okrevali.

Jugoslavija v "okvirju" avstroogrske monarhije.

Slovenski poslanec iz Štajerske, dr. Anton Korošec je rekel, da bi bilo najboljšje, če bi dobili Slovenci in Hrvati, stanujoči v dvojni monarhiji, svojo avtonomijo.

Amsterdam, Nizozemsko, 1. junija. — "Berliner Tageblatt" poroča na dolgo in široko o debati, ki se je vršila v četrtki v avstrijskem državnem zboru.

Češki poslanec Stanek, načelnik češke stranke, je predlagal, da bi bila Avstro-Ogrska monarhija nekaka zvezna država posameznih svobodnih narodnih držav. Vse te posamezne države naj bi imele enake pravice in enake dolžnosti.

Pristavil je, da je to največja želja češkega naroda.

Na enak način se je izrazil tudi štajerski poslanec dr. Anton Korošec, član Jugoslovanskega Kluba in odbornik Slovenske Ljudske stranke.

Povdarjal je, da je absolutna potreba združiti vse Slovence, Hrvate in Srbe, prebivajoče v Avstro-Ogrski monarhiji, v posebno avtonomno državo, ki bi bila zvezda pod pokroviteljstvom avstrijske vlade.

Amsterdam, Nizozemsko, 1. junija. — Izveštje iz Dunaja naznanja, da je vse dunajsko in ostalo časopisje navdušeno pozdravilo prestolni govor avstrijskega cesarja.

Vsi listi se strinjajo v tem, da je dal cesar Karol podlago novi pomladni Avstriji.

Ne dunajski židovski list pravi: Avstrijski cesar je govoril iz srca in iz prepričanja. Njegov govor je najboljši porok, da se je začela za Avstrijo nova, srečnejša doba.

Cesarjev govor je začetek demokratizacije Avstrije.

Amsterdam, Nizozemsko, 1. junija. — Berlinsko časopisje piše o govoru avstrijskega cesarja v sledečem smislu:

Zadnji čas so se širile govorice, da je začelo vreti po raznih deželah Avstro-ogrske monarhije.

Če so bila poročila utemeljena ali ne, se ne bo razpravljalo. Jasno je edinole to, da bodo v prihodnje vsi avstrijski narodi tesneje združeni krog cesarskega prestola.

Kodanj, Dansko, 1. junija. — Bivši ogrski ministrski predsednik grof Tisza se bo najbrže pridružil mečnici poziciji. To bo storil baže zastranega, ker je cesar Karol velik zagovornik splošne in tajne volilne pravice. On je bil vedno proti temu, kajti njegova želja je bila, da bi bili Madžari vedno in v vseh oziroma v večini.

Poljako vprašanje.

Kodanj, Dansko, 1. junija. — Med binokšnimi prazniki so imeli avstrijski Poljaki v Krakovu narodno zborovanje, na katerem so zahtevali ustanovitve neodvisne Poljske z izhodom na morje. Zborovanje je izjavilo, da bo mednarodna rešitev tega vprašanja jamčila za stalen svetovni mir.

Resolucija, ki pomeni odpad Poljske od Avstrije, je bila prebrana na stopnicah mestne hiše.

Oblasti niso nastopile proti temu, dasiravno je Krakov kot avstrijska trdnjava, polna vojaštva.

Kodanj, Dansko, 31. maja. — Iz Berlina poročajo, da centralne države ne marajo za sedaj še imenovati poljskega vladarja. Dali so pa provizorični poljski vladi večje pravice.

Španska je zaplenila pšenico.

Balbao, Španija, 1. junija. — Kakor pravijo poročila iz Madrida, je španska vlada zaplenila pšenico, katero je pripeljal parnik "Rosario" iz Argentine. Žito je bilo namenjeno v Švico.

Explozija v Clevelandu.

Cleveland, O., 1. junija. — Danes je nastala velika razstrelba dinamita v neki trgovini na 1924 Woodland Ave. Poslopje je bilo porušeno in 13 oseb ranjenih. Tri so prepeljali v bolnišnico in zdravniški prevzeli, da bodo okrevali.

Rusija in Združene države.

Predsednik Wilson je baže pojasnil petrogradski vladi svoje stališče. — Lansing ne ve ničesar.

Washington, D. C., 31. maja. — Predsednik Wilson je poslal ruski vladi listino, v kateri so pojasnjene cilji vlade Združenih držav.

Vsebina dokumenta ne bo prej priobčena, dokler je ne bo prešla ameriški poslanik Francis ter jo izročil ruski vladi.

Washington, D. C., 31. maja. — V Washington ni že par dni nikakega poročila iz Rusije. Posebno poslanik Francis ni že dolgo ničesar sporočil.

To je državnim uradnikom zele velika uganjka, kajti časniškarske brzojavke niso zadržane.

Državni departament je bil že pred tednom dni naprosil poslanka Francis, naj potrdi sprejem predsednikovega dokumenta, toda dozdaj ni od njega še nobenega glasu.

Časopisje bo dokument takor priobčilo, kakorhitro bo dospelo potrdilo. Kaj lahko je tudi mogoče, da namerava poslanik pozneje izročiti provizorični vladi Wilsonovo brzojavko.

Petrogradski kabel gre preko Švedske.

Oficielne brzojavke prihajajo vedno bolj pozno kot časniškarske, ker jih je težje dešifrirati.

Svarilo preds. Wilsona.

Mladenčič, ki so podvrženi registraciji, ne smejo v inozemstvo. — Proglas državnega pravdnika.

Washington, D. C., 1. junija. — Predsednik Wilson je danes opozoril vse mladenčice, ki so podvrženi registraciji, naj se ne izseljujejo v inozemstvo.

Vsak, ki odkle iz dežele namerava, da bi se odtegnil registraciji, bo po povratku v Združene države obdočno kaznovan.

Vsak bo najmanj eno leto zaprt.

Državni pravdnik Gregory je pozval državljane, naj v vsakem kraju in okraju ustanove poseben odbor, ki bo pazil na to, da se bodo vsi registrirali.

Ti odbori naj bi vse nepostavne slučaje prijavili državnim oblastim.

Vsi, katerih ne bo 5. junija v domačem kraju, naj se že zdaj registrirajo pri mestnem kleriku.

Vilov major je bil vstreljen.

Juarez, Mehika, 1. junija. — Včeraj so vstrelili Euterija Soto prejšnjega Villovega majorja. Dokazalo se mu je pred vojnim sodiščem, da je kupoval municije za upornike. Na prostor, kjer je bila namenjena eksekucija, se je Soto peljal v avtomobilu in je veselo odzdravljaval pozdrave ljudstva, ki je stalo po ulicah. Vojakom je dal sam povelje za streljanje.

Kopičiti živila je prepovedano.

Washington, D. C., 1. junija. — Včeraj je bila v senatu sprejeta predloga, po kateri je prepovedano kopičiti ali uničevati živež in kurivo z namenom, da se prepreči uvoz in da se morajo vzdržati visoke cene. Odrdba je zelo drastična, toda potrebna. Kdor se bo proti njej pregrešil, bo šel v prišilno delavnico od šestih mesecev do treh let. Z denarno kaznijo se ne more nikdo več odkupiti. Izjema je samo za farmerje, ki lahko držijo pridelke, katere so sami pridelali.

Četudi so nekateri senatorji proti temu protestirali, češ, da je odredba prestroga, je bila vendar sprejeta. Pred odloženjem senata je senator Fletcher še stavil predlog, da bi bil trgovski tašnik pooblaščen, da bi pustil loviti ribe, ki naj bi se prodajale na trgu. O tem bodo glasovali najbrže še-le v soboto.

Senator Fall je stavil dodatek k živilski predlogi, da se naj zabrani, da ne bodo metali živež na potu v Združene države preko krova v morje, da se ne bi cene znižale. Pravi, da je zadnje dni silil, da so pomotali v morje živo in banano.

Poljedelsko poročilo.

FARMERJI V DRŽAVI NEW YORK POTREBUJEJO ŠE 50,000 DELAVCEV. — V SITUACIJO POTREBE, BO ODVZELA ARMADNA UPRAVA FARMERJEM NEKAJ KONJ. — KER JE BILO LANI PREVEČ SENA, SO RAZORALI FARMERJI TRAVNIKE.

Komisija za preskrbo živil, katero je imenoval governor države New York, je dala sestaviti poljedelski cenzus ali cenitev, iz katere je razvidno, da morajo dobiti farmerji v tej državi 50,000 delavcev več kot jih imajo sedaj, če hočejo zadostiti vsem zahtevam, ki so nastale vsled povečanega obsega obdelane zemlje. Iz poročila komisije je razvideti, da je izza izbruha vojne veliko poljskih delavcev zapustilo farme. Od onih, ki so bili zaposleni v preteklem letu, jih je ostalo le 48 odstotkov in nove je zelo težko dobiti. Ta okolščina je poslabšala položaj posebnoraditega, ker je prevladovalo že preje pomanjkanje poljskih delavcev. Danes prideta na vsakihi pet farm dva poljska delavca (hired men) in povprečna velikost farm v državi New York je nekaj nad 100 akrov. Iz števil, katere so dali na razpolago farmerji sami, je razvidno, da potrebujejo za obdelovanje sveta armado 50,000 možkih in dečkov, izmed katerih bi bilo 15,000 dečkov v starosti, v kateri pohajajo višje šole.

S sestavljanjem tega cenzusa ni izgubila komisija niti najmanjšega časa. Teden po svojem imenovanju je bila že na delu in teden dni za tem je bila že v stanu objaviti uspehe svojega raziskovanja. K temu delu se je pritegnilo obstoječe državne agencije, farmerske urade in potom šolskih komisarijev, ki so delstvo po državi. Dva dni po dostavljanju cenzurnih formularjev so bili rezultati iz 34 okrajev že v rokah komisije. Večji del dela so prostovoljno oskrbeli državni službenici, vsled česar so bili stroški sorazmerno majhni. Ta cenzus je razkril dejstvo, da imajo farmerji države New York nekako 10 tisoč konj več, kot jih potrebujejo za obratovanje farm. Armadna uprava se bo v slučaju potrebe gotovo poslužila tega dejstva ter rekrutirala potrebno število konj v tej državi.

V gotovih okrajih države vlada pomanjkanje krav, večjih telet, svinj in pujskov, dočim imajo drugi okraj tega blaga v izobilici. Cenzus omogoči lahko izmenjavo, katero se bo lahko izvršilo pto lokalnih okrajnih uradov komisije zap reskrbo živil. Glasom cenzusa

Prirastek v površini zemlje, katero se bo obdelalo v poljedelske svrhe, bo odgovarjal baje vsem stavljenim zahtevam. Da se dobi zadostno površino, se je preoralo travnike, kar je bilo mogoče vsled lanske preobilice sene. Farmerji države nameravajo nasaditi 56 odstotkov več koruze, dočim naj bi znašalo zvišanje pri drugih žitnih vrstah od 10 do 20 odstotkov.

S fižolom nasajeno površino se je zvišalo za 40 odstotkov in s krompirjem za 20. Pri zelenjavi bo opaziti zvišanje za 30 odstotkov in pri zelju celo za 80. Išče se celih 8000 ljudi za hišno delo na farmah, da bo mogoče opremiti poljske delavce z vsem potrebnim.

Če bi ne bilo pomanjkanja živalskih proizvodov ter težko pri transportu, bi se lahko označilo situacijo kot ugodno. Glasom objave komisije je opaziti obdočno pomanjkanje gnojila, ker je težje dobiti to gnojilo po železniah. — Gnojila, poljedelski stroji, semena in drugi poljedelski predmeti naj bi imeli na železniah prednost in s tem bi se veliko pripomoglo k uspehu.

Boji ob Soči.

Rim, Italija, 1. junija. — Avstrijske čete so obnovile staro metodo napadanja v gostih vrstah. Avstrijci so poskušali pregnati naše čete okoli Vodic. Posebno vroči boji so se vršili ob hribu št. 592 in 652.

Laška artilerija je uničevala avstrijske prodirajoče čete. Vsi napadi so bili odbiti. V protinapadu s ose Italijani vrgli na nek avstrijski oddelek, katerega so premagali in vjeli 83 mož, med njimi 3 častnike.

Lahi so napredovali ob goreni teklu reke Pozina.

Avstrijski zrakoplovec so napadli Videm in Červinjan. Vrgli so na mesti veliko število težkih bomb. Ena civilna oseba je bila ubita. Takoj so nato laški zrakoploveci poleteli nad Barkovlje blizu Trsta in so bombardirali vojaške naprave.

Dunajsko poročilo pravi, da so bili vsi laški napadi na Vodic odbiti.

Živilske težave.

Hrana še vedno povzroča težave. Po uradni cenitvi je v deželi še 200 milijonov funtov žita, toda velike težave povzroča prevoz.

Ruski kmetje neradi prodajo žito po mestih, ker so lansko leto morali v mestih plačevati previsoke cene za obuvale in obleko. Zaradi tega vsak kmet drži žito za se.

Zgodilo se je že, da kmetje niso hoteli za žito sprejeti visokih cen, katere so jim ponujali po mestih; potem pa so ga zastonj razdelili med vojske v Sumi, Tamboru in Šamlinovu; v mestu pa so ljudje mrli lakote, ker niso imeli živeža.

Kmetijski kongres, ki ima ravno sedaj svoje zasedanje, je v tem imel uspeh in kmete so pregovorili, da bodo zopet prodajali žito.

Newyorško pristanišče zaprto.

Danes jutraj so zaprli newyorško pristanišče za vse ladje, ki so bile namenjene, da gredo iz pristanišča. Tudi ribiške ladje niso smele odpluti. Vhod pa je bil dovoljen vsem prišlim parnikom. Zakaj se je to zgodilo, ni povedano.

Pošiljatelj denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo nič več denarja za izplačilo v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še ispolnjujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki so zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pismo vojnega ujetnika, kar nam s tem pomagata sestaviti pravilni naslov.

TVEDKA FRANK SAKSER, 68 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Konškrpcija ali prostovoljstvo?

Dne 18. maja je podpisal predsednik Wilson od kongresa sprejeto predlogo za prisilno novacne poteze izbora, ki je postala vsled tega postava. Kot vse kaže, so s tem Združene države za vedno odpravile dosedanj sistem nabiranja prostovoljcev. Prisilna konškrpcija bo morda po končanju vojni zopet izginila, a na nje mesto bo najbrž stopilo prisilno pobiranje vse orožja zmogljive mladine, nekako po švicarskem vzoru. S svojim zadnjim korakom so stopile Združene države v vrsto vojaških držav, v katerih nima prostovoljski sistem nikakovega prostora. Ena stvar izključuje drugo in obratno.

Namen tega članka ni raziskovati ali utemeljevati, zakaj je stopil ta narod v vrsto vojaških držav, temveč dokazati, da je bila uvedba konškrpcije popolnoma potrebna in logična posledica tega koraka. Ta dokaz pa je lahko izvesti na podlagi dejstev, ki ne vzbujajo nikakih skrivnosti in katere pošlje vojni departament v Washingtonu vsakemu na tozadevno željo. Iz vseh teh dokumentov pa je jasno razvideti, da se je prostovoljski sistem v vsaki dosedanj vojni kaj slabo obnesel in da je že George Washington, oče domovine, v revolucionjski vojni zagovarjal prisilno pobiranje novincev, da bi mogel izpolniti svoje polke.

Splošno znano je, da živi vsak Amerikane v mnenju, da lahko nabijemo celi svet. To prepričanje temelji na tem, da so Združene države dosedaj še v vseh vojnah zmagale. Če pa daje kdo izraza svojemu dvomu, se ga s ponosom opozori na bitko pri Bunker Hill, kjer je par prostovoljcev z majhnimi izgubami zapodilo v beg večje oddelke Angležev. S tem se obenem doprineše za povprečnega Amerikanca dokaz, da ima prostovoljski sistem svojo stalno vrednost.

Od Bunker Hill pa do današnjega dne, to je 18. maja t. l., je slonela naša narodna varnost na par polkih rečne armade ter na upanju, da se bo ob prvem pozivu k orožju oglasilo več kot potrebnih število prostovoljcev za obrambo domovine. To upanje se ni skoro nikdar uresničilo, tudi v najnovjšem času, in raditga se je moralo pomesti s sistemom prostovoljcev, potem ko so stopile Združene države v to velikausko vojno.

Ozglejmo si nekoliko natančneje dejanja in uspehe prostovoljcev, to je milicijev, v prejšnjih vojnah, katere je vojevala ta dežela. George Washington, o katerem poročajo zgodovina, da je bil hud sovražnik vsake neressne in dober vojak, je izjavil po končani revolucionjski vojni, da so bili za kratek čas najeti prostovoljci popolnoma nezanesljivi ter da so večkrat že pridobljeno zmago izpomenili v poraz. Na tem ne izpremeni ničesar hvala, katero da je bil milicijev, najetina za celi čas vojne, tem utrujenim in vstrajnim vojakom, ki se niso bali niti smrti, niti vruga in tudi ne največjih naporov. Tu se govori le o hitro skupaj zbornih in nezadostno izvežbanih četah.

Kaka pa je bila stvar glede prijave prostovoljcev? Kmalu po bitki pri Bunker Hill je odradil kongres nabiranje 20.000 mož. Angleži so opustošali deželo in kongres je najbrž računai s tem, da bo ogorčenje naroda vsled tega privabilo koloniste v velikih masah pod zastavo. Kljub temu pa se je po poteku enega celega meseca oglasilo le nekoliko 1000 prostovoljcev. Washington je sporočil koncem leta 1775. kongresu, da se je oglasilo 6000 prostovoljcev, a dostavil, da čakajo drugi na to, kako bi izbili iz celega položaja čim večje dobičke. Vsled tega je priporočil prisilne oddrede. Revolucija se je torej komaj šele pričela, ko je Washington že spoznal, da je prostovoljski sistem napaden in neprimeren. Njegova priporočila pa so našle na gluha ušesa. Kongres je nasprotno skušal poživiti domoljubje z denarjem in gotovini ter drugimi ugodnostmi. L. 1775. so je že ponudilo vsakemu prostovoljcu \$20 na roko in sto akrov zemlje, a tudi ta ponudba ni imela zaželjenega uspeha. Nasprotno pa so prostovoljci v velikem številu desertirali iz zvezne armade, ko so stave posamezne armade še večje ponudbe. Leta 1779. je poskočila svota, izplačana vsakemu prostovoljcu, ki se je prijavil

za celi čas vojne, na \$200. Nato sta ponudili državi New Jersey dodatnih \$250 in Virginia celo \$750, nakar je moral kongres odškodovati nezadovoljne vojake s posebno nagrado \$100. Kljub temu je padlo število vojakov v zvezni armadi od 89.000 koncem leta 1776. na 29.000 leta 1781. Številni tisoči so služili le par mesecev, se naveličali tega ter odšli domov.

Po bitki na Long Islandu so pobegnile cele kompanije prostovoljcev in pri Camden jih ni mogel general Gates ustaviti, ko so padli prvi strelci sovražnika. Tedaj je pisal George Washington: "Ta slučaj kaže fatalne posledice zanašanja na milico. Le redne čete so sposobne za vojno in pravo vstrajanje v ognju je mogoče le pri vojaki, katere se je zadosti izurilo in trajno discipliniralo."

Iz tega ostrega karanja pa se ne sme sklepati na osebni pogum in domoljubje posameznega prostovoljca. Karanje velja edino-le sistemu ter se tiče le njega. Pogum in domoljubje sta lepi stvari, a ne napravita še novince za vojake, porabnega v dežju svinčenk. K temu treba najprvo temeljite izobrazbe in discipline, ki o-mogoča človeku zanesti se na samega sebe, kadar zahtevajo to okoliščine.

Poslati nezadostno izurjene vojake v boj, se je smatralo že v prejšnjih vojnah za težko napako. Vsprico današnjega znanstvenega elaskatnega vojevanja, ki mora delovati kot dobra ura, če se hoče doseči uspeh in vsprico izpopolnjene tehnike modernega orožja pa bi bilo kaj takega le brez-koristno klanje v masah.

Prostovoljski sistem se tudi ni obnesel v bojih proti Indijancem. Preiskave, katere je po vsakem neuspehu uvedel kongres, so pokazale, da je bilo postopanje vodilnih častnikov in rednih vojakov pravilno, dočim se je o milici v vsakem slučaju brez izjeme glasilo, da se je slabo bila, da ni služila na dana j povelja in da je bila ena vzrok, da je imela redna armada neprimerno velike izgube.

Kongres je kmalu izprevidel, da bo treba nekaj storiti v odpo-moč, a prostovoljskega sistema ni bilo mogoče spraviti s sveta. Na podlagi postav z dne 8. maja l. 1792. je bil vsak beli možki in telesno sposobni državljan v starosti od 18 do 45 let obvezan stopiti v milico svoje države, vsled česar so storiile Združene države prvi korak na poti k splošni vojaški dolžnosti. Kazni za prestopke je v postavi ni določilo in milice so ostale podrejene poveljem go-vernerjev posameznih držav. Posledica tega je bila, da je imela dežela mesto uspešne narodne armade trinajst popolnoma medse-bojno neodvisnih armad, ki niso bile dosti vredne. To se je pokazalo, ko je izbruhnila vojna leta 1812. Predsednik Madison ni mogel poklicati pod orožje milice gotovih držav, ker so proti temu protestirali dotični guvernerji ter se sklicevali na državna prava.

Nato je prišel trgikomični po-hod v Canado. 300 rednih vojakov in 1500 prostovoljcev je pre-koračilo pod poveljstvom genera-la Hull-a pri Detroitu mejno re-ko, se mudilo nekaj časa na canadskem ozemlju ter se vrnilo na to fort v Detroitu. Veliko manjši oddelek Angležev, ki si ni mogel pojasniti namena tega po-hoda, je pričel z zasledovanjem Amerikanecv ter bil nemalo prese-nečen, ko je zapazil nad fortom belo zastavo. Čete generala Hull-a se ne udele, ne da bi odda-eli sam strel. Temu je seveda takoj sledila preiskava od strani kongresa. General Hull se je branil proti obtožbi izdaje in strahopet-nosti z dokazom, da niso hoteli milice slušati njegovih povelj. Njegovi redni vojaki so celo obr-nili bajonete proti upornikom, a tudi to ni pomagalo. Niso se ho-teli boriti in s tem konec!

Najboljši dovtip pri tem žalost-nem slučaju pa so napravili An-gleži. 300 rednih vojakov so od-vedli kot vojne jetnike v Canado, dočim so poslali milicijarje domov. Ta perfdija Angležev je brez dvoma jezila Amerikanecv, kajti general Hopkins je nabral v Ten-nessee in Kentucky v presenet-ljivo kratkem času 4000 prosto-voljcev na konju, ki so prisegli maščevati to sramoto. Na pohodu proti severu so videli ti junaški jezdeci peti dan neki prerijski o-gonej, katerega so smatrali za past

sovražnika. Obrnili so se ter pri-čeli bežati. Častniki so sicer da-jali povelja, debatirali in prokli-njali, — moštvo pa je imelo dosti tega maševalnega pohoda ter od-jahalo zopet domov k materam.

Nato je skušal general Harri-son, poznejši predsednik Zdrže-nih držav, oprati sramoto, po-zvoročeno po milici pri Detroitu. Nabral je 10.000 prostovoljcev v Virginiji, Kentucky in Tennessee. Ekspedicijski zbor se ni bil prav-zaprav skupaj, ko se je je pričel njegov razpad. Ljudje bili slabo oblačeni ter se jih je še slabše prehranjevalo. Neizogibna posled-ica tega je bila insubordinacija in upori. Milicijari so ostali v ta-borišču in niso storiili ničesar do 22. januarja 1813, ko je bil en od-delek teh milicijarjev pod povelj-stvom generala Winchester nap-a-den pri Frenchtownu ter pogna-van v beg z izgubo 397 mrtvih, 27 ranjenih in 526 ujetih.

Najbolji sramotno ulogo pa je igrala milica v bitki pri Queens-townu, dne 13. oktobra 1812. Ge-neral Van Rensselaer je imel pod svojim poveljstvom 900 rednih vojakov in 2270 prostovoljcev-milicijarjev. S temi je držal fort Niagara. 225 rednih vojakov je prekorlačilo reko ter pregnalo An-gleže z brezprimernim junaštvom z višini, nahajajočih se na na-sprotni strani. Angleški rdoče-srajčniki so se zopet zbrali ter na-padli Amerikanecv z vso silo. Osta-nek rednih vojakov in del mili-cijarjev je šel nato preko reke, da priskoči tovarišem na pomoč. An-gleži so bili namreč v veliki pre-moči in pešice Amerikanecv je imela kaj težko stališče. Na ame-riškem bregu stoječe milice so se branile prekorlačiti reko ter pose-či v boj z utemeljevanjem, da se jih more uporabiti soglasno z u-stavo Združenih držav le pri od-bijanju vpada v deželo. Hladno-krvno so gledali svoje tovariše, ki so si že priborili zmago in se borili kot levi proti premoči. Vi-deli so, kako se vzpirajza med njimi klanje, a niso jim hoteli priti na pomoč. Edino le krivda milice je bila, da so padli ali bili ranjeni ter ujeti vsi tovariši, ki so šli prej preko reke in da se je že priborjena zmaga izpremenila v poraz.

Kdo je zakrivil padee glavnega mesta Washingtona? Tedanji vojni tajnik se je zanesel na ob-ljube guvernerjev, da odposljejo 93.000 milicijarjev proti 3000 An-gležem, ki so prodirali proti glav-nemu mestu. Milicijarjev pa ni bilo od nikoder. Zakaj niso prišli? Edini odgovor na to vprašanje je: Prostovoljski sistem!

V vojni proti Mehiki so bile naše čete veliko boljše izvežbane in disciplinirane kot v prejšnjih vojnah. Skoro 90 odstotkov teh čet je obstajalo iz rednih vojakov in prostovoljci so bili skozi dva-najst mesecev ali še dalj nepre-stano v službi ter so stali v pri-meri z rednimi vojaki na skoro isti stopnji. Kot redni vojaki so bili poslušni poveljem svojih čast-nikov ter se bili tako odlično, da niso tekot cele mehiške ekspedi-cije podlegli niti v enem spopadu.

Napake in zmote, ki jih je na-pravila milica v državljanski vojni, so še v živem spominu vseh, ki so se zanimali za to vojno, in ra-ditega bi bilo vsako podrobno na-števjanje na tem mestu odveč. Na-sprotno pa se mora poudarjati, da so sledili prostovoljci na raz-ličnih mestih v velikem številu pozivu na orožje, tako v severnih kot v južnih državah. To pa je bilo skoro vse, kar se je moglo re-či dobrega o milici v državljans-ki vojni. Številni častniki milice, imenovani po guvernerjih ter tu-di višji poveljniki, so bili popolnoma nesposobni. Niso bili v sta-nu izuriti svojih ljudi, ker so ime-li komaj sami le slab pojem o vo-jaski izvežbanosti. Posledica tega je bila zopet, da se je poslalo na fronto ljudi ali takozvane vojake, ki niso spadali tjakaj. Tako se je godilo na obeh straneh in prosto-voljci, katere so najeli ali spre-jeli v službo za določen čas, so kmalu pričeli siliti domov kakor njih tovariši za časa revolucije.

General Heintzelmann pravi o milicah, ki so se vdeležile bitke pri Bull Run-u, naslednje: "Po-manjkanje discipline v teh polkih je bilo tako veliko, da je večina ljudi pričela tekat nazaj od 50 do več sto jardov, pri čemur so neprestando streljali ter prislili tudi svoje ostale tovariše, da so se umaknili."

V isti hiški je stopil en infante-

rijski milični polk in ena baterija artilerije iz bojne črte ter pričel korakati proti domu, dasiravno je poveljujoči general rotli mili-cijarje, naj ostanejo v boju. Prosti jih je seveda šele potem, ko se ostala vsa tozadevna povelja brez uspeha. Veliko prostovoljcev, ki so se vdeležili te bitke, je bilo še le en mesec v službi in službena doba pri skoro vseh polkih je že potekala. Ljudje so hoteli domov in zanje ni bilo nobenega obstan-ka več. Izguba manj kot petih odstotkov je izpremenila te ne-disciplinirane čete v ljudsko ma-so, katere ni bilo mogoče kontro-lirati. Ko pa so nastali s časom iz-neizurjenih in nediscipliniranih rekrutov trdni vojaki, se je polo-žaj na obeh straneh takoj izpre-menil. Tudi častniki so se med tem časom dosti naučili ter znali voditi svoje ljudi na inteligenten način. Lahko so se zanesli nanje in boj je postajal trdovraten in ljut. Izpremembo sta povzročila izurjenje, ki je neobhodno potreb-no za vsako četo ter pokorščina napram poveljem predpostavljene-nih.

O špansko-ameriški vojni se ne da poročati ničesar boljsega. Si-tem se je zopet popolnoma izja-lovil ter imel za posledico smrt tisočerihi pogumnih mladih Ame-rikanecv. Bila je le naša sreča, da smo stali nasproti sovražniku, ki je bil še slabše oborožen ter o-premljen kot mi sami ter pozna-še veliko manj discipline kot naša lastna milica.

To je popolna in neokrašena resnica glede sistema prostovol-jcev, katerega se je v krogih laji-kov popolnoma po krivičnem hvali-lo. Oblasti, ki poznajo položaj, pa so imele vedno le malo dobrih besed za ta sistem. Vlada pa teh dejstev niti noče skrivati. Sesta-vilja jih je ter jih po svoji močisti skuša razširiti v pojasmilo in pouk državljanom.

Prostovoljski sistem v vojaške svrhe, posebno kadar se računa s službeno dobo par mesecev, je ne-smiselnost. Vojno rokodelstvo ni lahka stvar. Kot se ne more za-htevati, od krojaškega vajenca, da napravi po treh mesecih po-uka dobrostoječo obleko, tako se tudi ne more zahtevati od rekru-ta, da bi po treh mesecih stavlil v boju svojega moža ter vstrajal v dežju svinčenk in pokanju gran-nat. Zato je treba ne toliko po-guma kot discipline in samozata-jevanja.

Nikdo še ni dvomil o tem, da je Amerikanecv dober vojak, če se mu je nudilo potrebno izvežba-nje. Naši redni vojaki predstav-ljujo četo, ki se da primerjati s katerokoli drugo četo na svetu. Natančno so poučeni glede vseh strok svoje službe, so uživali iz-vrstno šolo ter se jih je sistematično vzgojilo na samostojno mi-šljenje in dejanje. V dokaz temu navajamo le en primer. Razliko med postopanjem milice ter onih rednih vojakov nam osvetljujejo slučaj iz najnovejšega časa. V zadnjem času se je odposlalo mi-licom zastražanje vladnih naprav ter municijskih tvornic. Pri tem se je dogodilo, da so milicijari streljali na civiliste ali jih celo usmrtili. V takih slučajih ni niti dvomiti o tem, da je bila prva straža preprečana o tem, da je po-stopaka popolnoma soglasno s predpisi. Če bi pa stali na mestu milicijarjev dosluženi vojaki, bi do-bro vedeli, da je mogoče upora-biti puško tudi na drug način kot le za streljanje. Smeek s kopitom bi v največjih slučajih zadostoval, da se izsuhi pokorščino od strani civilista in prihranilo bi se s tem človeško življenje.

Kako postopa v takem slučaju redni vojak, se je izkazalo pred nedavnim časom v Hobokenu, kjer stražijo redni vojaki pomole velikih nemških parobrodskih družb. Ena stran ceste, na kateri leže pomoli, je zaprta za civiliste in redni vojaki skrbje med dru-gim tudi za to, da se tozadevne predpise vojaškega poveljstva tudi izpolnjuje. Redni vojaki so zelo vladni, a tudi odločni v svo-jem obnašanju. Ni dolgo tega, ko je prišel neki velikanski naklada-lec tovorov po tej strani ceste. Ustavila ga je straža, ki mu je ko-maj segala do ramen, ter ga po-zvala, naj se odstrani na drugo stran ceste. Civilist se ni hotel pokoriti ter skušal iti naprej. Vo-jak je dvignil puško povprečno, da zastavi civilistu pot, a slednji je dvignil roko ter skušal vojaka udariti. Glasom vojaških pravil bi bil vojak popolnoma upravičen poslušati se orožja. Mesto tega pa je hitro postavil puško ob ograjo pri pomolu ter pričel na tak na-čin obdelavati svojega velikana-civilista, da se je slednji ob prvi

priliki, ki se mu je nudila, od-stranil na drugo stran ceste ter iz-ginil za prvim vogalom.

Prostovoljski sistem je odprav-ljen in vsaka solza za njim je ne-potrebna. Najmanj pa se je treba žalostiti prostovoljcem samim. Veliko so sicer grešili, a veliko so jim bo tudi odpustilo, kajti ravno vsled tega prostovoljnega sistema se je najbolj grešilo nad njimi sa-mimi.

Vlada Združenih držav pa ima svoj interes na tem, da postanejo ta dejstva splošno znana.

Ded.

Od let upognjen in osivel — Kaj čakaš, smrt! — vzdihuješ ded. in vendar vem, da rad bi živel in strah te lastnih besed.

Kako ne! Ah, prelepe sanje, ki sanjal si jih sam nekdanj, ki slepo veroval si vanje, tvoj mili zarod sanja zdaj.

Pijan od blažene omame, iz slutenj zida zlati vek in vzdihom tvojim ne verjame, da sreča tu je — prazen jek.

O naj gradove svetle zida, naj v sladki veri se topi! Kdo čisto radost mu zaviđa? Najmanj mu jo zaviđaš ti.

Po njem se tvoja kri pretaka, obnavlja tvoja prejšnja moč. Njegova sanja, misel vsaka i tvoja bila je nekoč.

Izdaja solza ti spomine, kot lučka pokopan zaklad... Ah sredi jasne te mladine umrl bi rad in živel rad.

Fantovska.

Adolf Robida.

Vriska fantič čez ravan, srečo v sreč. v duši smeh — saj gre z njim demantni klan in pa blaženost v očeh...

Srečo, smeh, demantni dan: je dobil od drage v dar, zdaj pa vriska čez ravan kot mogočni car...

Izvor besede "Tarif".

Domneva se, da je beseda "tarif" arabskega izvora ter se razume po: tem pristojbino, ki jo je plačati za uvoz ali izvoz predmetov. Na južnem koncu Španske je pred-gorje, ki obvladuje vsled svoje le-gice dostop do Sredozemskega morja. Na tem predgorju stoji trdnja, imenovana v času mavriške vlade v Španiji "Tarifa".

Bila je navada Mavrov ali Mo-riskov, da so s te vzvišene točke o-pazovali vse ladje ter pobirali od-njih pristojbine. — Vsled tega to ime.

Splošna slabost

okamenela jetra, neprebavnost, zoprtje in zapeke na-pravijo bolnika jako slabotnega. Da popravite te ne-rednosti, preprečite njih nastoj in da ojačate ves vaš sistem, rabite

Severa's Balsam of Life

(SEVEROV ŽIVLJENSKI BALZAM)

IZVRSTNA TONIKA.

Cena 75 centov.

Oni, ki dvomijo, naj blagovoljo čitati naslednje pismo, kate-ro smo pred kratkem prejeli:

"Želim se Vam zahvaliti za Severov Življenski Balzam. Imela sem neprestane bolečine v želodcu, bila sem zelo slaba in tudi teka nsem imela. Co sem porabila eno steklenico Severovega Življenskega Balzama, so izginile vse nerednosti. Prosim, objavite to v časopisu v korist vsem onim, ki imajo podobne bolečine."

Mrs. Pagač of Moquah, Wis.

Kupite Severova zdravila v vaši lekarni. Zahtevajte edinele Severova, da se tako izognete ponaredi. Ako ne morete dobiti Severovih zdravil v vašem kraju, tedaj pišite naravnost na

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

Listnica uredništva.

Fr. S., Steyer, Md. — Kaj Vam je stori? Idite, kamor gredo drugi in se registrirajte, četudi niste državljan.

R. S., Mabie, W. Va. — Presednik Wilson je 6. aprila razgla-sil, da obstoja vojno stanje med Združenimi državami in Nemčijo; s tem je bila napovedana vojna. Druge napovedi sedaj ni več tre-Tedaj ne bo še le letima odločila, kajti že zdaj se nahajamo v vojni. Združene države imajo tudi podmorske čolne. Koliko jih ima-jo, je tajnost; vemo samo, da jih imajo mnogo in jih še vedno gra-di-jo.

F. H., Can, Pa. — Štajersko se pravi angleško Styria.

OPOMIN.

Tem potom opominjam svojega brata ANTONA JUHANT, ki se nahaja nekje v New Yorku, da mi povrne \$100.00, ki sem mu jih posodil. Piše naj na naslov: Frank Juhant, c/o Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (2-5-6)

NEGUJTE SVOJE LASE

Uspešno zdravstveno zdravljenje brezplačno za stare in mlade & OBEH SPOLOV

Ali vam spadajo lasje? Ali vam lasje postajajo prehitro siv? Ali so vaši lasje suhi, razkijani ali izpadajo? Ali imate lusk, vas srbi glava ali imate lupušnico? Ali ste plešasti ali pa počenjate briti? Ako trpite od katere koli imenovane bolezni, pritenite se takoj zdraviti, ker vasko odlašanje je lahko nevarno. Pišite takoj po našo ilustrirano knjigo. "Resnica o lasih"

(napisano po glasovitem evropskem specialistu) PROSTO DORAVLJENJE.

Mi vose hočemo prepričati na naše lastne stro-ake, da zdravljenje s "Calvacura" ustavi izpada-

nje las, odstrani lusk in izpolnjuje na glavi in por-vepeči rast las. Mi vam pošljemo \$1.00 vredno knjižico Calvacura šte. 1 skupaj s kori omenjeno knjižico "Resnica o lasih", ako nam pošljete 10 centov v srebru ali v znanhah za pokritje pol-jatvenih stroškov in svoje ime in natančen naslov. Izrežite spodajnji kupon in pošljite ga je da-nes na Union Laboratory, Box 567, Union, N. Y. Priloženo vam pošljemo 10 centov v pomoč za pošne stroške. Prosim pošljite mi takoj svojo \$1.00 Calvacura šte. 1 in knjižico "Resnica o la-ah". (Ta kupon priložite pismu.)

Rojaki sezite po

"Posojilu za svobodo!"

Kdor ne more Zjed. državam pomagati v tem času osebno, ta lahko pomaga ako ku-pi bonde tega posojila. Bondi so dobiti po \$50, \$100, \$500, \$1000 in več. Nesli bodo tri in pol odstotkov obresti.

Vsakdo naj stori svojo dolžnost.

Te bonde prodajajo vse banke in eks-presne družbe, lahko jih tudi dobite pri tvrdki

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Važnost petroleja za parnike.

Eden redkih dobrotvornih učinkov, ki jih je izvajala svetovna vojna na industrijsko delovno silo, je bil sunek, ki ga dala glede razvoja tehničnih umetnosti vsled delovanja nemških podmorskih čolnov. To napredovanje pa je tesno združeno s problemom bolj ekonomičnega proizvodnje gorilne sile in uspešne pretvoritve gorilne sile v delo.

V dnevih pred vojno se je uporabljalo pretežno premog kot kurivo ter parni kot gorilno sredstvo. Parni stroji in turbine, dasiravno zelo neuspešno orodje pretvaranja — ker proizvajajo le 10 odstotkov gorilne sile kuriva s električno silo, — so zavzemale prevladujoče mesto v moderni industriji in to kljub dejstvu, da se je že konecem devetnajstega stoletja iznašlo uspešnejši mehanizem, stroj z notranjim gorenjem, potem katerega se je izpremenilo 25 odstotkov ali še več gorilne kuriva v gorilno silo.

Varčevanje s kurivom pa je bila malouvažena stvar v onih dneh ko so se omejevale pomorske operacije na obrambo obrežja. To velja posebno glede dežel kot so Združene države, kjer je bilo kurivo poceni in delo drago in kjer so izdelovalci rajši še nadalje uporabljali svoje preiskane parne stroje mesto novih strojev z notranjim gorenjem.

V tem oziru bi še dolgo ne bilo nobene izpremembe, če bi svetovna vojna ne poslala svojega svara preko oceana ter prisilila ta narod, da nanovo razmisli ne le o svojem vojaškem in političnem, temveč tudi o socialnem in industrijskem standardu.

Če je triletna svetovna vojna med Anglijo in Nemčijo za svetovno nadvlado količnik dokazala je dokazala, da tvorita znanstveno ohranjenost in racionalno izrabljanje naravnih virov dežele tem bolj narodne zgradbe.

Z drugimi besedami je obvladnost materiala prav tako važno kot obvladnost ljudi. Dočim mreže ljudi v vojni, se porajajo nove generacije, da stopijo na njih mesta. Dočim se troši živila, izumljajo strokovnjaki nova sredstva za preživetje. Pridobitve pluzo so trajne in večne. Premog in železo, ki se ga enkrat raztroši, pa je izgubljeno za vedno.

Rudninski viri dežele so nenačrtnost in za kontrolo in posest ter temeljev industrije se vojuje sedanjo vojno in se jo je vojevalo s tako besnostjo.

Premogovniki Belgije in Francije, rudniki v Brie, industrije v Poljski, farne v Srbiji in končno bogati petrolejski vrelci Rumunske so glavne karte, katere drži Nemčija v rokah kot posledica te vojne.

Konec sovražnosti bo Nemčija morda vrnila premogovnike in rudnike, kajti dosti teh ima v notranjosti svoje lastne dežele. Ustanovila bo morda neodvisnost Belgije, Srbije in Poljske.

Nikdar pa ne bo dala iz rok petrolejskih vrelcev Rumunske. — Petrolej je namreč kralj. Petrolejska sila pa je temelj pomorske sile v velikem trgovskem tekmovalstvu, ki bo prišlo.

Ko bodo bodoči zgodovinarji pisali zgodovino te vojne in sicer zgodovinarji, ki bodo popolnoma nepristranski, bo vstala pred njih očmi podoba enega moža, ki je znan malotičnim našim generacijam, podoba Rudolfa Diesela, bavarskega inženirja, ki je izumil Diesel petrolejski stroj.

Če se bo ta vojna končala, zmago Nemčije, se bo lahko reklo, da je storil Rudolf Diesel za Nemčijo to, česar Fulton ni mogel storiti za Napoleonu.

Diesel je dobavil za nemške podmorske čolne propellerski stroj ter ustvaril s tem najbolj strašno orožje razdejanja, ki se je izkazalo kot poguba za kraljestvo na otoku. Otok brez varnega ozadja in brez varnih komunikacijskih ali zveznih črt nima nikakih možnosti v bodočem boju.

Velika vrednost Diesela-ove iznajdbe obstaja v tem, da znašajo porabo kuriva na manj kot eno petino količine kuriva, ki se ga porabi v parnih strojih in kotlinah za proizvodnjo iste sile.

Ladja 5000 ton mrtve teže, ki uporablja parne stroje za premikanje ter razvija naložena hitrost 11 vozlov na uro, bi porabila na dan od 35 do 40 ton premoga, dočim bi porabila ista ladja, opremljena s Diesel petrolejskimi stroji, na dan le 6 do 7 ton petroleja.

Če se govori o obsevnem radiju, bi morala imeti prvotnoimenovala ladja, če bi hotela navaržati po-

vanje okrog sveta brez prestanka, na krovu 3.600 ton premoga, dočim bi bilo treba Diesel ladji nositi le 700 ton petroleja kot kurivo.

Ako se pusti popolnoma vnevar prihranke, ki nastanejo vsled uporabe petroleja kot kurivo, se izkaže, da se lahko uporabi na enako veliki ladji z Diesel stroji 2900 ton več za tovor kot na ladji s parnimi stroji.

To je vspricho sedanjih visokih pristojbin že velik dobiček. Naposled je še več prihrankov, ki so posledica odstranjenja kotlov, zmanjšanja števila kurjačev, in pomočnikov, možnosti nakupa petroleja na najcenejših trgih, čisti, ki nastane vsled odstranjenja dima, možnosti, da se lahko brez priprave in na minuto spravi stroje v tek itd.

V mirnih časih se gotovo ne bo zahtevalo od trgovskega parnika da bi napravil potovanje okrog sveta brez prekinjenja. Pač se bo kaj takega zahtevalo od bojne ladje v vojnem času.

Vsi uspehi nemških podmorskih čolnov v Atlantiku, Sredozemskem morju in Indijskem oceanu in vsa škoda, povzročena po njih bi bila nemogoča, če bi ne bilo tega Diesel motorjev, ki dovoljujejo podmorskemu čolnu krožiti na razdaljo 18.000 milj in še več.

Dočim gre pri trgovskih ladjah le za vprašanje uspešnega in cenega obratovanja, kadar se razpravlja o petrolejski sili proti parni sili, postane to vprašanje conditio sine qua non, kadar se tiče stvari bojnih ladij. Z drugimi besedami rečeno se mora opremiti moderne bojne ladje z modernimi stroji, ali so pa brez vsake koristi v modernem vojevanju.

V nemški mornarici se uporablja petrolejske sile ni omejilo na podmorske čolne temveč se jo je uporabljalo tudi pri rušilih, križarkah in manjših bojnih ladjah.

Vsled tega je izginila nepriključna izključne uporabe proizvedenih bojnih ladij v službi ob obrežju in z uporabo petrolejskih strojev se je dalo tem ladjam skoro neomejen delovalni ali akcijski okoliš. To dejstvo bo občutiti pri vseh pomorskih spopadih v bližnji bodočnosti.

Težkoče, ki se stavijo ladijskemu graditelju na pot pri podmorskih čolnih, kadar se jih hoče opremiti s Diesel stroji, izginejo pri večjih ladjah, katere je veliko lažje opremiti.

Diesel petrolejski stroj se je v teku časa izdatno izpremenilo in napravilo bolj enostavnim. Tekom vojne pa je šla ta izpopolnitev še naprej in danes odgovarja ta stroj najvišjim zahtevam praktične službe.

Junkers petrolejski stroj, ki predstavlja izpopolnitev Diesela-vega stroja, omogoča proizvodnjo 1000 konjskih sil na cilindru in stem uporabo petrolejske sile v najvišji meri.

Ker so posamezni deli stroja popolnoma balancirani, je omogočena tudi vodoravna konstrukcija stroja, kar je posebne važnosti za bojne ladje, kjer se lahko porabi stem dobljeni prostor v druge svrhe.

Kar se prihrani na teži strojev, se lahko izpremeni v zvišanje bojne sile dotične ladje. Povečana je hitrost in tudi defenzivna in napadalna sila ladje. Nalaganje in obnavljanje zaloge petroleja je enostavno in delovalni okoliš bi postal naravnost omejen, če bi ne prišle v poštev poplave.

V Nemčiji se je takoj izdelalo vse potrebne načrte, po katerih se bo zgradilo takoj po vojni potniške parnike do 50.000 ton vsebine, katere bodo gnali taki motorji, proizvajajoči 100.000 konjskih sil ter hitrost 27 vozlov na uro.

Diesel ali Junkers stroj za tak parnik bi tehtal nekako 9000 ton ter porabil 6400 ton surovega petroleja na potovanju iz Hamburga v New York in nazaj. Pri tem stroju pa bi bilo zaposlenih nekako 80 mož.

Prihranki, izvirajoči iz nadomeščanja parnih strojev s petrolejskimi, bi se ne tikali toliko stroškov za kurivo, temveč oni izvirajoči iz zaposlenja 200 do 400 kurjačev in pomagačev. Količina se pridobilo vsled večje prostornine parnika, se še ne more izračunati.

V boju za trgovsko nadvlado, ki bi sledil tej vojni, bo najbolj uspešen oni narod, ki se bo najučil iz te vojne glede organizacije in opremljenja svoje trgovske mornarice.

Eden teh naukov pa je uporaba petrolejskih strojev.

Pri mrljih.

Spisal Franc Bregar.

(Konec.)

Niti ne gane se, ampak kadil in se nam smeje, vlak pa že zapiska. — Ali si ob pamet, človek božji? Moraš!

Trije ga primemo in hočemo potegniti za seboj. Tedaj pa skoči oči mu začare, kot so samo nje-mu žarele, močan je bil in naenkrat smo bili vsi trije zunaj, on pa stoji pri vratih in vpije:

— Ne grem. Nalašč ne grem pijanci. Peljem se, dokler jaz hočem, sodrga pijana!

In še cigaro vrže za nami, ko se vlak odpelje. In kaj mislite, kaj je potem storil? Ko je bil komaj par sto metrov do prihodnje postaje in se je vlak že ustavljal, se je premislil in je skočil doli.

Drugi dan so ga pripeljali vsega pobitega domov, pa je še vedno pripovedoval, da je on svoj — gospod.

Zasmejali so se glasno, nekateri pijano.

— Veselo življenje je preživel. Vedno na poti, vedno denar. V vseh velikih mestih se razkriži in potem je doma nekaj časa mir... Enkrat sem bil z njim skupaj na Dunaju... eh, to je življenje! Pa kaj bi človek govoril... Čigav je ta otrok?

Pogledal me je in jaz sem zašlutil za njegovimi besedami nekaj zelo črnega in umazanega. Česar ni hotel povedati pred mano, ki sem bil otrok. To se mi ni zdelo lepo od mož, ki pijejo mrljiško vino.

V drugi sobi sta ležala mrljica. Bilo mi je to prvič v življenju da nisem več gledal mrtvega človeka s popolnoma otroškimi očmi. Ležala sta tam drug poleg drugega, nikjer solze, nikjer smehljaja, kot so vedno pripovedovali o mrljih.

On je imel skoro počrnel obraz in poznala se mu je vsaka guba na licu. Vsak dan in vsaka noč je zapisala svoj spomin vanj, vsako veselje in vsaka žalost. Poznalo se mu je tudi še, kje ga je življenje zadnjikrat močno udarilo — velika lisa okrog levega senca.

Njen obraz je bil voščeno obdelan in gosti, črni lasje so se svetili ob nemirnem plamenu sveč. Okrog oči in ust so se ji nabrale gube. Tudi njej, obema. Tudi to je samo še spomin in tista lisa na senca nič več ne boli.

Kaj je tedaj s smrtjo? ... Ko stojim tukaj nevedni otrok in ju gledam — zdaj bi mi morala odgovoriti, a na obrazu niti solze, niti smehljaja...

Njegova mati je sedela prav blizu odra. Brez solza, obraz kakor okamenel. V rokah je imela črno obrobjen robec in jih je neprestano in enakomerno sklepala in razširjala ter polglasno ponavljala:

— Francelj, Francelj...

Kaj se je godilo tačas v njenem sreču, nisem takrat vedel in še danes ne vem. Biti drevo, ki na je sen zapazi, da se mu trhle veje lomijo brez sadja in brez zelenih listov — to je velika bridkost. Te bridkosti ne poznamo, in da bi jo poznali, bi ne našli besede, da bi jo povedali.

Sluti jo človek samo, ko vidi okamenel obraz in brezsolzne oči.

— Francelj, Francelj...

V sobi so sedele žene in jaz sem stopil k svoji materi tja blizu vrat, ki so vodila v tretjo sobo. Dasi je bilo že precej pozno, so še vse bede in pripovedovale čudne, mrljiške reči.

Ko sem prišel noter, je ravno pravila mlada vdova:

— To je bilo šele drugi dan po njegovi smrti, in človeku je vendar težko, tudi če mu umrje lastni oče. Zato sem poklicala za tisto noč k sebi svojo mlajšo sestro in tako smo ležali vsi v eni sobi, jaz in ona na postelji, moj Lojzek pa na zofi. Anica je takoj zaspala, preden sem jaz utegnila napraviti križ, meni pa neče spazne na oči. Ležim in se prevačam semintja ter si mislim vse mogoče stvari. Kako hitro je minilo življenje! Včeraj sva se poročila in danes je že v zemlji, tako je prešlo!...

Ko se človek tega spomni, mu pridejo solze in težke misli. Zdaj je na pokopališču že mrzlo in on je tam. Kako mu je neki na onem svetu, ali je tudi tako sam in zapuščen, kot sem ostala jaz — osirotela s svojimi sestro?...

Medtem se mi že trpajnice strinjajo v polspomin. Toda naučim se stisniti in se na stisniti...

strahu: Kaj če bi prišel zdaj naenkrat k meni, kot prihajajo drugi? Velikokrat se mi zrodi, da vsa vztrepetam po celotnem telesu, ravno predno trdno zaspi. Nekateri ne verujejo, da je to huda stvar, toda jaz vem, da je pri meni bila. Kajti kakor hitro sem odpeljal oči, sem videla, da se je slutnja tudi uresničila. Izza mize se je namreč dvigala bela prikazen, počasi je rastla iz tal in se vedno večala...

Napeto smo poslušali in jaz vem, da sem vsesal svoje otroške oči v njene polne, rdeče ustnice ter napeto poslušal.

Medtem je vzdihnilo tam pri odru s šepetajočim glasom:

— Francelj, Francelj!

Ozrli smo se vsi na mater, vdo-va je pa nadaljevala:

— Danes že ne vem več, kako sem se mogla takrat tako preplašiti, toda tedaj sem ležala vsa trda strahu. In vendar ni čudno!... Če se spominam, da pred enim mesecem še sedel z menoj pri kosilu, da si je rezal kruha s svoje lepo, okroglo roko in da pride sedaj k meni iz vlažnega groba s tistim mrtvaškim duhom — moj Bog, saj mora človek skopneti strahu! In zdelo se mi je, da res prihaja, kajti tista prikazen je še vedno rastla izza mize.

— Sanjalo se vam je.

— Bog mi je priča, da se mi ni. Toliko sem se še zavedala, da sem posegla po žepenke na omarici in hotela pripraviti svečo.

Toda niti žepenke niti sveče ni... Kje so, ko jih vendar vsak večer pripravim? Tedaj se spominam, da je sestra pospravljala v sobi in zdaj je vse narobe.

— Anica!

— Nič odgovora.

— Anica!

— Hm?

— Kam si dela svečo?

— Da... svečo...

— Ampak, Anica, otrok božji, kam si dela svečo?

— Katero svečo?

— Mojo svečo iz omarice! Ti si zvečer pospravljala...

— Saj sem pospravila...

Čudovito spanje ima ta otrok! Komaj sem jo vzdrnila. Ko pa je slednjič vstala, našla žepenke in prižgala svečo, sem spoznala prikazen:

...Lojzek je bil ponoči padel z zofe in je počasi vstajal izza mize, odeja in rjuha mu je bila še na tleh...

Žene po sobi so se zasmejele, jaz sem se pa vznejevoljil. Kaka povest je to? Polovica takih stvari, ki jih treba ni in potem tisti konec! Za otroke. Lojzek je padel pod mizo, in to je prikazen.

Najprej pravi, da prihaja mrljič, potem pa vse nič res. Ampak mrljič je bil vendar lahko prišel.

Kaj bi mi povedal? Kako je pravzaprav s smrtjo?

Ona pravi, da se je ustrašila, ko se ji je samo zdelo, da prihaja iz vlažnega groba, in gotovo ga imela rada. Tudi jaz sem imel svojega botra rad, in vendar bi se ne hotel niti njegove roke dotekniti.

Kako strašen je njegov počrnel obraz in kako težak zrak je sedaj v sobi...

Naslonil sem se na mater in se nisem upal pogledati na mrljico. Tedaj je stopila k domači gospe, ki je še vedno sedela ob odru ter neprenehoma sklepala in širila roke, njena mlajša hči. — Omožila se je bila v mesto, imela je veliko otrok, toda bila je jetična.

— Pridite, mati, za trenotek v sobo.

Mati je pogledala k njej s tistim dolгим pogledom, ki ga ima go otroci in ki veliko govori in ničesar ne pove.

— Francelj, Francelj!

— Samo za trenotek, mati!

Sklonila se je k njej, položila ji glavo na ramo, objela jo krog vratu in zajokala. V bridkosti človek veliko bolj ljubi, in vrhu tega je ona tudi že čutila, da je trhla veja.

Toda mati je gotovo ni razumela.

— Oprite se, mati, name! Tako... pojdivi akupaj.

Odšli sta mimo nas v sosednjo sobo. Žene so se še dalje pogovarjale, jaz sem pa naskrivaj pogledal izza zavese pri steklenih vratih: mati je bila sedla na stol, zraven nje sta stali njena hči in rajne moje botre sestra, velika in močna ženska, ki je imela trd o braz in lepe, čudno mrzle oči.

Kaj so govorili, ve še pravični Bog, jaz jih nisem slišal: to pa tudi jaz vem, da ni bilo nič lepšega, kajti pomneje je nastala radi dedičine dolga in trda prava, polna pohlepa in lakomnosti. Vi- del sem samo dva od stisniti ma-

zarjena obraza in mater z brezizraznim pogledom topega človeka. Njena jetična hči je le enkrat ne koliko glasneje zaklicala s pobitim, do smrti izmučenim glasom, obupano in proseče:

— Jaz imam otroke!

Velika, močna žena je stala pred njo s hladnim leskom v očeh, ki ga otroci ne razumejo in ki je morda lokavost ali moč ali pose-meh — Bog vedi kaj. Nato je vzela materi, ki je nepremično sedela in se ni prav nič branila, ključ-ice izza pasa in je odprla omari-co. Potegnila je iz nje kup papir-jev, jih obračala in kazala s pr-stom nanje, pomolila jih jetični trhleni ženi prav pred obraz in ji ih nesla potem tudi materi, ved-no s tistim mrzlim, grdim leskom v očeh.

Toda mati je takrat skočila u-stola, prišla se za sivo glavo, iz-tegnila roke kakor v velikem za-čudenju in nato prihitela skozi-na sobo naravnost k odru. Vrg-la se je na sina, prislonila svojo staro glavo ob njegov trdi, mrtvi obraz in zaihtela:

— Francelj, Francelj!

Žene so se zmedle in začudile, priskočile k njej ter jo odpelja-le vun. Jaz pa vem, da sem ta-krat pomislil:

— In vendar je včasih tudi ži-veti težko, sicer bi živi ne obje-mali mrljčev...

Mater so spravili v postelj in ti-sti večer ni več prišla v sobo.

Žene so se predramile dodobre-ga, skrivnostno so šepetale med seboj, toda čez nekaj časa so se zopet vrstile povesti in obnavlja-li spomini. Še sedaj mi je pred oč-mi obraz mlade žene, ki je pripo-vedovala z otroškim nasmehom o strašni smrti svojega strica:

— Bila sem šele prvo leto po-ročena, ko mi je stric na smr-ti zbolel. Zvečer so poklicali mene in Andreja tja in prišla sva ravo, ko so mu že prižgali svečo in je bil v zadnjih, težkih krčih. Do takrat še nisem nikdar videla člo-veka umirati, in ko sem ga tedaj zagledala, vsega strašno spre-menjenega, bi bila skoro omedlela. Andrej me je peljal v kuhinjo ter se vrnil zopet v sobo. Čez nekaj trenutkov so prišli vsi vum in so dejali: — Končal je. — Dasi sem imela strica rada, sem bila takrat skoro vesela: smrt je vendarle — boljša kot umiranje. Tedaj pride tudi moj Andrej in pravi:

— Zdaj ga greš lahko pogledat, Lina. Mrtve je, Bog mu daj do-bro!

Ko sva stopila v sobo, je mrljič-ležal še na postelji, pokrit čez gla-vo. Andrej mu odkrije obraz, da ga vidim, jaz hočem ravno pomo-liči za njegovo dušo in tedaj — pomislite! — tedaj še enkrat vz-trepetam, oči se mu odpro in iz ust mu bruhne črna kri in se razlije. Andreju po obleki in po rokah...

Prestrašila sem se takrat tako ze-la, da se nič več ne spominjam, kaj se je potem zgodilo z menoj. Ko sem se ponoči zavedla, sem le-žala v svoji postelji. Andrej je sedel zraven mene in v silni vro-čici me je morila žega.

— Andrej, daj mi kozarec vo-de!

On se je razveselil in je odhite-l. — Tako, dekle moje, takoj!

Toda ko mi je prinesel vode in sem prišla za kozarec, sem se to-liko ustrašila, da sem ga vrgla ob tla.

— Beži! Proč od mene! Ali ne vidiš, da so ti prsti krvavi!

In zopet sem se onesvestila. Tako je trajalo nekaj dni. Niti vode, niti kruha, niti zdravil ni-sem mogla, vse mi je bilo krvavo. Oslabela sem tako, da sem komaj stala na nogah in zdravnik mi je rekel, da moram kam na spremem-bo zraka.

Zdaj mi se zdi vse tako smešno, ampak takrat sem šla lepo na spre-membo zraka k drugemu stricu ki je bil učitelj in organist. Spre-jeli so me kot lastnega otroka, in ko sem povedala zakaj sem prišla niso nikdar govorili niti o smrti niti o mrljih. Spala sem v isti so-bi s svojo sestrično in celo noč je gorela sveča, ker mi je bila tema vedno krvavordeča. In, pomislite kako čuden slučaj se mi je zopet pripetil. Nekega večera prižge se strična nenavadno veliko in debe-lo svečo v sobi. Jaz jo gledam iz-pod odeje in se smejem:

— Zakaj pa danes taka para-da, ljuba sestrična Olga!

— Pri nas je večkrat taka pa-rada.

— Oho, ali smo tako ošabni in bogati?

— Saj je nismo kupili!

— Kje pa si jo dobila?

— Oče je bil danes pri pogre-bu in je...

Zakrčala sem strahu, da so vsi prihiteli k nama v sobo. Ugasnili so svečo in prižgali luč ter pre-bedeli celo noč pri meni. Toda

moja bolezen se je začela iznova in zopet sem morala lepo na spre-membo zraka.

Mlada žena se je veselo nasme-jala in druge z njo, meni pa je šla njena povest čudno globoko do srea. Pogledal sem mrljica in zazdelo se mi je, da sta obe ust-nici črnoordeči; bil sem slaboten otrok in v sobi je bil težek duh po mrljiču in svečah. Obšel me je ve-liki strah in bilo mi je nezno-sno mučno. Šel sem iz sobe, da nisem mrljiča niti pogledal, in zdi se mi, da je tudi meni bila tema črno-rdeča.

Zunaj je svitalo že v drugič le-po velikonočno jutro, svetloba se je razlivala počasi po nebu kot mleko. Tudi zrak je bil gost in sladak kot mleko, toda jaz sem še vedno trepetal od slabosti in v sencah mi je bilo močno...

Mlada vdova se je ustrašila že same prikazni, in mati je vendar ravno kar objemala mrljice; oni pa zato bruhajo na ljudi svojo črno, strupeno kri, da zbole in dolgo ne okrevajo.

Kako je sedaj s to stvarjo?

Domov sem šel, ves bolan od nemira in slabosti. Na ulicah je bilo še vse prazno, toda sonce je že svatovalo pri jutru in zarja je gorela z zadnjim potuhnjnim, li-navskim ognjem.

In takrat v tistem velikonočnem jutru, po prečuti noči, polni strahu in nemira, se je rodilo v otroš-ki duši težko vprašanje — danes se ga zavedam — vprašanje neiz-raženo z besedami, a globoko ob-čuteno v sreču:

— Življenje — ali nam je brat ali oče? In smrt — ali nam je mačeha ali sestra? — — —

Nocoj pa, ko slonim samotno ob oknu in gledam v mirno jesen-sko noč, morda zadnjo lepo je-sensko noč, ko odpada listje s tru-dnih dreves, ko šumi pred menoj narasla kalna reka in nebo evete s pomladno močjo, evete v milijoi-nih evetov, da čutim skoro voj-ni šmarnie in nageljnov, nocoj mi je tako lahko in mirno pri sreču.

Jutri pade morda že s hribov gosta megla, hladna in strupena, da bomo vsi trudni in smrti blizu kot jesenska drevesa, ampak nad megljo vendar evete nebo z neiz-razno opojnim vonjem.

REŠIMO SLOVENSKEGA NAROD LAKOTE!

Za časa neznosne draginje

se mora vsakdo čuvati nevarnih bolezni, ki pomenijo propast družinskih prihrankov. Tukaj je vresničen pre-govor "Takojšnja pomoč, je najboljša pomoč". — Za-prtje, glavobol, izguba teka, splošna slabost, vsi taki znaki so opomini, da si poiščete uspešno zdravilo, pravo-časno negovanje črev odstrani vse nadloge, ki bi lahko nastale v bodočnosti.

TRINER-JEVO ameriško Elixip grenko vino

Jugoslovenska Katol. Jednota
Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn.
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: MIHAIL BOVANSKEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Glavni tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik N. B.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dg. JOSEPH V. GRAHEK, 643 East Ohio Street, Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN SOUZE, Box 105, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.
JOHN VABOGA, 5126 Natrons Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
JOHN KUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 - 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.
MAT. POGORELEC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

IZDRAŽEVNI ODBOR:

KUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK SKRAHEC, Stk. Yda. Station RFD. Box 17, Denver, Colo.
FRANK KOCHER, Box 886, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tiskajoči se uredništvu, kakor tudi denarne priloge, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse priloge pa na predsednika porotnega odbora.
Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode odzvalo.

Družveno glasilo: "GLAS NARODA".

Registracija.

Uradno naznanilo.

Od vojnega departamenta smo dobili sledeče obvestilo, tikajoče se registracije:

Sedem točk glede registracije:

1. — Le en dan je določen za registracijo, namreč 5. junij 1917.

2. — Vsak možki prebivalec v Združenih državah, če je državljan ali ne, ki je dopolnil svoje 21. leto ter še ni dosegel 31. rojstnega dne, se mora popisati ali registrirati na imenovan dan, 5. junija 1917. Edine izjeme pri tem so častniki in vpisani možje redne armade, mornarice, mornariškega zbora ter Narodnih milic in mornariške milice, če imajo slednje v službi Združenih držav ter častniki v častniškem rezervnem zboru ter vpisani možje v vpisanem rezervnem zboru, nahajajoči se v aktivni službi.

3. — Registracijo je razločiti od zrebanja. Imate lahko ta ali oni vzrok za izjemo, a popisati se morate.

4. — Registracija je javna dolžnost. Onim, ki se ne zavedajo te javne dolžnosti, se določa v obrambnem zakonu kazni zopora in ne globe.

5. — Oni, katerim je vsled boleznih nemogoča osebna registracija, naprosijo potom namestnika za kopijo registracijske karte pri okrajnem ali občinskem uradniku. Uradnik bo dal navodila, na kak način je treba izpolniti to karto. Karto mora nato poslati po pošti bolna oseba ali pa nje namestnik in sicer registrarju njenega volilnega okraja. Bolna oseba mora priložiti ovitek (envelope) z znakom ter naslovom na sebe samo. Ta ovitek se ji bo vrnilo s potrdilom o registraciji.

6. — Vsaka oseba, ki misli, da bo na dan registracije odsotna od svojega volilnega okraja, naj naprosi čim hitreje mogoče za registracijsko karto pri okrajnem uradniku okraja, kjer se namerava muditi, če je pa to mesto nad 30,000 prebivalcev, pri City Clerku. Uradnik bo zapisal odgovore na karto ter jo nato izročil odsotnemu. Odsotni naj pošlje nato karto po pošti registrarju svojega domačega volilnega okraja, da bo dospela uradniku v roke na registracijski dan.

Priloži naj se na samega sebe naslovljeni in z znakom opremljeni ovitek, da se zagotovi odsotnemu dostavljenje registracijskega certifikata.

7. — Registracijski uradi bodo odprti od 7. zjutraj do 9. ure zvečer na dan registracije, dne 5. junija 1917.

ROJAKI!

POMAGAJTE TEJ DEŽELI SE-
DAJ, KO VAS POTREBUJE
IN KUPITE
"POSOJILCO ZA SVOBODO!"
TI BODIŠ SO DOBITI V ZNE-
SKIH PO \$50, \$100, \$500, \$1000
IN VEČ DOLARJEV. NESEJO
PO 3% OBRESE.
VSAKDO NAJ STORI SVOJO
DOLŽNOST!

Pojasnili vam dajemo razne
banke, ekspresne družbe in tudi:
FRANK SAKSER,
52 Cortlandt St., New York, N. Y. (32-1-41)

Rad bi izvedel za ANTONA PE-
ČULIČ, doma iz Brda v Istri.
Pred tremi leti je bival v Phi-
ladelphia, Pa., kjer je imel
boardinghouse in zdaj ne vem,
kje se nahaja. Po poklicu je
kurjač. Če kdo ve za njegov na-
slov, naj ga mi naznači, ali naj
se pa sam oglasi na: Kanuto
Kandor, Box 132, Middleton,
W. Va. (14-46)

ISOB SE MOŽE

za delati v nanjarni. Dobra pla-
ča, stalno delo.
C. Moenich Sons Company,
1000 Broadway, N. Y.

O belokranjskih hajdukih.

V začetku 19. stoletja — tako pripoveduje živa ljudska govori-
ca — so prišli roparji v Stari trg
pri Poljanah, ravno ko ko je zvo-
nilo poldne. Sli so skozi trg v vas
Močile in se podali naravnost v
hišo starega bogatina, vaškega
sodnika Štrbenca. Družina je bila
ravno pri južini, ko so vstopili
roparji. Vodja ukaže gospodarju,
naj prinese ves denar in vse dra-
gočnosti, kar jih ima, drugače
dā postrežiti njega in vso družino
ter mu zapali hišo. Brez ugovora
jim prinese Štrbene, kar so zahte-
vali. Medtem pa so se zbirali tr-
žani okoli hiše svojega sodnika.
Hajduki, nič dobrega slutet, so si
vzeli za varstvo svoje kože župa-
na samega. Ko jim je zahtevano
izročil, so ga deli v svojo sredo in
odkorakali z njim proti Kolpi.
Množica zbranih se jih ni upala
napasti, bilo jih je preveč in po-
leg tega so se bali za Štrbenca,
katerega bi bili roparji takoj
ustrelili, ako bi se bil drznil k na-
nanje strelati. Župan je moral z
njimi preko Kolpe in šele po-
tem, ko so bili popolnoma na var-
nem, so ga izpustili.

Tudi župnišča niso pozabili.
Večkrat so drzno potrkali, poku-
sili s silo, a železna vrata so jim
povedala, da jim je vstop zabran-
jen. Leta 1805, se jim je vendar
posrečilo vlomiti skozi vrata na
dvorišče. Začutili jih je hlapec,
ubil s puško enega hajduka, a
kmalu je ležal sam v krvi na tleh.
Roparji so vdrli v župnišče. Žu-
pnik se jim je bil skrivil v nalašč
za to pripravljeno skrivališče pod
streho proti dvorišču, kaplan pa
jih je dočkal v svoji sobi. Ko
niso dobili v roke župnika, so ob-
iskali njegovega pomočnika. Ta
jih je mirno sprejel v svoji sobi
ter jim očital njih pregrešno de-
janja.

"Pridigo si prihrani za ne-
deljo, to ni za nas. Denar sem in po-
vej mam, kje je dobeli gospod in
kje ima denar. Večraj je vžignil
precej denarja, ki ga ne potrebuj-
je. Le urno odprti tudi ti svoje
pregale in nam izroči, kar hraniš
pod ključ!"

Kaplan odpre svojo miznico,
vzame iz nje pest srebrnega de-
narja ter ga vrže na mizo, rekoč:
"Tukaj imate moje imetje v de-
narju, župnika si pa sami poišči-
te."

Toda roparji z njegovim denar-
jem niso bili zadovoljni.

"Hitro, gospod suhač, le še kam
poseži, tako reven menda vendar
nisi!"

Tako se zahvalijo siloviteži za
izročeni jim denar. Kaplan jim
zatrjuje, da nima več, a oni mu
ne verujejo in ga silijo, naj urno
dā, kar še ima. Ko se ta ne gane,
zakriči vojvoda hajduški: "Vrag
ti! Odšepnite mu kos mesa, na-
sti tako nima ta suhač!"

In ubogega duhovnika so se lo-
tili s kleskami ter ga suvali. Ta ni
držal, hrabro je pretrpel vse pri-
zadete muke.

Kar začne biti plat zvona. Cer-
kvenik je bil prišel k župnišču,
treba je bilo iti k bolniku. Ko za-
čuje ropot v župnišču, hiti v zv-
onik in pozvoniti. Kmalu je bil ves
trg in sosednje vasi na nogah.
Roparji so vedeli, da bo ljudstvo
s silo branilo svoja duhovna, in
ker jih ni bilo veliko, so se urno
odpravili na odhod. Komaj pride
jo na dvorišče, zagrmje puške.
Branili se niso, urno so se spustili
v beg; padel jim je en tovarš in
ta je bil domačin, njih vožun, ki
je zanje vohuniral po turski ter
poljanski dolini.

Na Tančji gori v dragatuški
župniji so zidali leta 1805. cerkvi-
co v čast sv. Ani; do tedaj je sta-
la na onem mestu le majhna ka-
pelica, posvečena isti svetnici.
Grnaček iz Turna je kupil mali
zvon. Komaj je bila cerkev dode-
lana, so jo hajduki oropali. Ukra-
li so tudi zvon ter ga prodali da-
leč doli nekje na Hrvaškem. Po
naključju je prišel v oni kraj be-
rač, ki je bil slepec; doma je bil
s Tančje gore. Ko je slišal zvon,
je vprašal ljudi, kje so ga kupili.
Povedali so mu, da so ga prodali
tuji možje za prav nizko ceno.
Beraču se je zdelo, da ima enak
glas onemu, katerega je čul doma
v Dragatuški. Domov prišel pri-
poveduje o tem zvonu. Domačini
dobijo par mož, ki odidejo na Hr-
vatsko. Prišli so v vas, katero jim
je napovedal berač, in spoznali,
da je zvon prav oni s Tančje
gore.

Nastopila je doba francoske
okupacije. Francoski vojaki so se
dodelili tudi v Belo Krajino; ti in
francoski orožniki so skrbeli za
red in varnost. Hajduki so se

res nekoliko omejili, a popolnoma
iztrebilo, kakor se rado trdi, se
vendar ni. Navajam le nekoliko
slučajev, ki se omenjajo v sodni-
skih listinah, hranjeni v stari sod-
nihi na Krapi.

V noči od 21. do 22. majnika 1.
1812. so se klatili roparji po semi-
ski župniji. Napadli so več hiš; na
Rebri so runili kočarijo Katarino
Vovk in ji odnesli ves denar v
zmesku devetih goldinarjev. Oro-
žniki so kmalu zvedeli za klateže
in so šli za njimi proti Rebri; a
ti so se urno umaknili čez Gor-
jance ter šli proti Kostanjevici.
Na poti so zadeli na nočne ču-
vaje, s katerimi so se spoprijeli ter
premagani odbežali.

Dne 3. junija 1812 so izropali
Vimolj in ubili enega kmeta z
imenom Marko Rabič.

Dne 27. julija istega leta je ja-
hal Matija Kukar iz Dolenje vasi
pri Črnomlju na Bosiljevo. Pri
Hrastu blizu Vinice so ga napadli
roparji, vzeli so mu konja in 300
goldinarjev.

V noči od 20. do 21. aprila 1813
po polnoči je vlomila tolpa ropar-
jev v cerkev sv. Kozma in Dam-
jana na Krki. Razbili so darilno
puščico, odnesli cerkveni denar,
cerkveno posodje in obleko. Vlo-
mili so natihem in dokončavši de-
lo zapustili Krko proti jutru, ko
so ljudje ravno vstajali. Sodeč po
njih obleki so jih imeli ljudje za
grumičarje, t. j. šumberske Usko-
ke.

Leta 1813. dne 15. majnika je
Lapadilo 21 tolovajev župnišče v
Kuničah na Hrvaškem. Ko je
župnik zaslišal razgrajanje ropar-
jev po dvorišču, je poskušal ube-
žati skozi okno v trtje. Hitro so
ga opazili, in boječ se hajduških
pušk, se je vrnil župnik v svoje
sobe, iz sob na hodnik in je iskal
tam primerenega skrivališča. Ko
sliši, da prihajajo po stopnjicah
do njega, skoči naglo v blizu sto-
ječo klad za zelje. S svojim sko-
kom je povzročil močen ropot in
takoj jim je bil v rokah. Mučili
so ga nečloveško. Najprvo so za-
htevali od njega denar; ko jim je
dal, je imel, niso bili zadovoljni
ter zahtevali, naj jim izroči vse.
Ko je zatrjeval, da nima več, so
ga skopili ter po izvršenem ne-
človeškem dejanju mu je prere-
zala ali prevrtala neka hajduška
žena, ki se je napada vdečila,
pešnice in pretaknila skozi nje
zvitno beko; tako so ga peljali pro-
ti Kolpi, da ga tam utope. Celo
pot silijo vanj, naj jim izroči ves
denar, a ko jim gledaje gotovi
smrti v oči zatrdi, da nima več,
ga puste, polomivši mu prej še
obe nogi v kolenu. Omenjena ne-
človeška žena je bila po ljudskem
izročilu Marindolka. Prišla je nje-
na zadnja ura; celih štirinajst
dni je umirala, in ko so se poleg
napol mrtve ljudje čudili, da ne
izdahne, je zbrala še poslednje
moči ter izpovedala, kako se je v
družbi hajdukov pregrešila nad
križnim župnikom. V zadnjih
izdihih je še ponavljala: "Znam,
da mi ljudska nevolja ne da
umreti."

Ista tolovajska četa je napadla
isto noč bližnjo vas Prilisce, izro-
pala tri bogatejše hiše ter umo-
rila dva kmeta.

Dne 12. aprila 1814 so napadli
vas Toplice; pokradli so veliko.
Napadli so tudi župnišče, a ker
niso mogli vdreti, so ukradli žu-
pniku Matiju Štine osemletnega
konja, ga osedlali in mimo žu-
pnišča odgnali proti Črnomlju.

Velikonočno soboto 1. 1815. so
obiskali hajduki mlinarja Jožefa
Kraševca na Butoraju. Posprav-
ljal je ravno pred hišo za prazni-
ke, ko ga primejo. Vržejo mu vrv
krog vrata ter ga strusijo, da ga
obesijo, če jim ne izroči za konje
izkupljenega denarja. Peljal jih
je v svojo sobo in jim izročil 157
goldinarjev. Zadovoljni s plenom,
začnejo pobirati obleko, jedila in
odneso tudi jermas z velikonočni-
mi jedili. Žalostna je obhajala
pretepena družina velikonočne
praznike.

Ne dobra dva meseca potem so
isti hajduki na grozen način umo-
rili mlinarjevega sorodnika Niko-
laja Babiča, župnika na Vrhu pri
Poljanah. Ljudje pripovedujejo,
da je bil umorjeni župnik precej
bogati in da se je vedno bal napa-
da hajdukov. Na večer pred uso-
depolnim dnem pride v župnišče
kmetska ženica in pripoveduje
družini, da je šla mimo Sabetiške
šume in tam čula glasno govorje-
ne. Radovedna, kdo je tam, se
plazi bližje in v gosti šumi zapazi
celo tramo divjih mož, ki se po-
govarjajo, da napadejo nocojnjo
noč župnika na Vrhu. Župnik, to
čuvši, ni ženi nič verjel, ampak
ukazal hišni: "R, to je niš! Kru-
bica bi rada, da ji in naj odla-
ni!" Ženica je rekla, da kmaj se

pogasnile v župnišču luči, prilo-
mastijo pred župnišče roparji.
Razsekali so večna vrata in vdrli
v župnišče. Župnik se je bil naglo
skrivil, a v malem župnišču so mu
biti takoj na sledu in so ga stra-
šno razmesarili. Zaželenega denar-
ja pa vendar niso dobili. Ko je
bila odšla omenjena ženica iz žu-
pnišča, je poklical župnik k sebi
sorodnico, malo deklico iz Lukov-
dola, ter ji izročil zavitek, naro-
čujoč ji, naj ga nese domov ter
spravi za nekaj časa v svoji skr-
nji in kadar ga bo zahteval, naj
ga prinese nazaj.

Sum je letel na Marindolce, pa
so poslali nekaj vojakov, ki so
natanko poizvedovali ter nekaj
izmed Bojančev odvedli v Kar-
lovec.

Dne 16. junija je dobil butoraj-
ski mlinar Kraševic in njegova
sorodnica, Kovačič, ki je služila
na Vrhu za hišino in bila ob umo-
ru Babiča ranjena, povabilo v
Karlovce, da bi tam ogledala o-
sumljene osebe in morda med nji-
mi spoznala katerega izmed na-
padalcev. Šest izmed njih je bilo
spoznanih in ustrejenih.

Župnija na Vrhu je bila radi
ponavljajočih se hajduških napa-
dov ena najnevarnejših. Teško so
dobili višji pastirji duhovnikov,
ki bi si upali nastopiti nevarno
službo. Po onem napadu na Babi-
čo so napravili na Vrhu v župni-
šču železja pri vseh oknih in pri-
tličju in zgornjem nadstropju. Iz
prvega nadstropja na prosto nad
glavna vrata so držale strelne li-
ne, narejene po načinu strelnih
lin, ki se nahajajo še dandanes po
starih gradovih. Dušni pastirji na
Vrhu so se čutili vedno v nevar-
nosti. Ko so krog 1. 1840. in 1850.
rogovili hajduki po vrhovski okoli-
ci, niso spali več v župnišču,
ampak v zvoniku, pod zvonovi ali
nad zvonovi so imeli svoja leži-
šča. O vrhovskem župniku Zadni-
ku, ki je služboval od 1. 1860. do
1. 1872., se pripoveduje, da celih
dvajset let ni spal niti enkrat v
župnišču, ampak vedno v zvoni-
ku.

Leta 1861., ko se je raznesla go-
vorica, da bodo župnišče izropali,
je najel za par mesecev celo iove-
ce iz Rudolfovega.

Leta 1816., v noči med 27. in
28. majnikom, je vdrlo na Jugor-
ju pri Metliki kakih deset ropar-
jev v gostilno Ignacija Štublar.
Grozno so razmesarili njega ter

njegovo ženo; pobrali so vse, kar
sta imela v gostilni; odnesli so v
sodeih tudi vino. Vodja jim je bil
znani Dušan; njegovi drugovi so
bili ubežniki iz slunjskih ali ogu-
linskih regimentov.

(Dalje prihodnjič.)

Souza v vojni službi.

Great Lakes, Ill., 31. maja.
Največji sedanji ameriški sklada-

Zmaga.

Kadar se gre za postrežbo, izbor-
no pivo in razne druge pijače, ka-
kor tudi lepo vrejena prenočišča
za potnike, takrat je zmaga vedno
na moji strani.

Moja dolgoletna skušnja v nata-
karstvu in splošnem salonskem
delu jamči mojim prijateljem pravo
domačo postrežbo.

Torej ako te muči žeja ali glad
in ako je sree otožno, pridi k meni
na korner in postregel te bom prav
izvrstno.

John Balkovec Hotel

5400 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Dolenjsko pri Netranjaku.

Velika zaloga vina in žganja.

Belo vino, 50 galon je..... \$40.00
Rdeče vino, 50 galon je..... \$30.00
Brinjevec 4 galone soček je..... \$17.00
Drožnik, 4 galone soček je..... \$13.00
Manje kakor 50 galon se mora plačati posoda.
Naročilu se more priložiti denar.

5308 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

MARIJA GRILL,

5308 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

POPOTNIKI.

Vsem onim, ki ste namenjeni potovati v Cleveland, posebno ako imate
držino, bo potrebno nabaviti pohištvo in kuhinjsko opremo ako se hočete
naseliti v naši naselbini. Zato ob tej priliki priporočam svoje velike
prodajalne, kjer dobite vse kar le potrebujete. Pri nam imate vedno po-
stano in samostojno blago.

Ako dospete v Cleveland na postajo in se ne veste kam obrniti, po-
šlite na telefon Princeton 1861 ali pa Roseale 1861 in jaz bom poslal
na avtomobil po vas. Ako pa vnamete pocensto karo se peljate s St. Clair
karo do #2. ceste in na vogalu St. Clair Ave. je naslov!

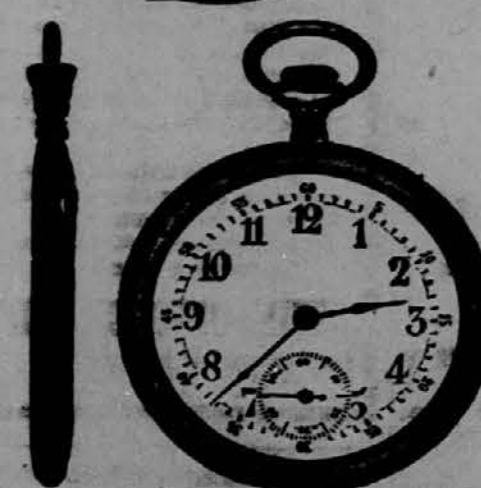
A. GRDINA,

6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pri nam se vedno dobi letni kolekar za 20c, poštni znamki.

Velika zaloga srebrnih, pozlačenih (goldfilled) in zlatih ur s Elgin in Waltham kolesjem.

Za vsako uro jamčim!

Srebrna (Sterling silver) ura z dvema pokrovoma s
Elgin ali Waltham kolesjem s 7 kamni (jewels)..... \$10.50
s 15 kamni (jewels)..... \$12.00
Goldfilled case (20 let garancije) z enim pokrovom s
Elgin ali Waltham kolesjem s 7 kamni (jewels)..... \$11.00
s 15 kamni (jewels)..... \$14.00
s 17 kamni (jewels)..... \$16.00
Goldfilled case (20 let garancije) z dvema pokrovoma s
Elgin ali Waltham kolesjem (oblika ure tanka ali
debela) s 7 kamni (jewels)..... \$13.00
s 15 kamni (jewels)..... \$16.00
s 17 kamni (jewels)..... \$18.00
Zlata ura (14 karatov) z enim pokrovom s Elgin ali
Waltham kolesjem (oblika ure tanka ali debela
s 15 kamni (jewels)..... \$34.00
s 17 kamni (jewels)..... \$39.00
Zlata ura (14 karatov) z dvema pokrovoma s
Elgin, Waltham ali Švicarskim kolesjem
(oblika ure tanka ali debela s 15 kamni
(jewels)..... \$36.00
s 17 kamni (jewels)..... \$41.00

Cene uram za gospe:

Goldfilled case (20 let garancije) z enim pokro-
vom s 10 kamni..... \$11.00
z dvema pokrovoma s 10 kamni..... \$13.00
Zlata ura (14 karatov) z dvema pokrovoma s
7 kamni..... \$25.00
Kolesje pri urah za dame je Waltham.

Zaponke (bracelete) z uro:

Goldfilled (kakor slika)..... \$ 6.00
Zlata 14karatna, ura s 10 kamni..... \$14.00
ista s 15 kamni..... \$16.00

Pri naročilu za uro naj se označi natančno katero
kolesovje kdo želi in kak naj bode pokrov ali brez
vsacega zareska ali s zareskom (prostorom za črke)
kakor tudi obliko ure ali tanko ali debelo, ali pa okroglo
ali osemkotno.

Vse ure so najboljšega dela ter jamčene glede kakovosti.

Denar za ure naj se pošlje po poštnem money orderju ali pa ako želite, Vam pošljem
uro po poštnem povzetju.
Za naklonjenost in naročila se toplo priporoča

V. J. KUBELKA,

533 W. 145th St., New York, N. Y.

SLOVENSKO

podp. društvo **svete Barbare**

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Incorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvaniji.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: F. S. TAUCHER, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.
Podpredsednik: JAKOB DOLENC, box 181, Broughton, Pa.
Tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, box 647, Forest City, Pa.
Pomožni tajnik: AVGUST GOSTIŠA, box 310, Forest City, Pa.
Blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 5805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomožni blagajnik: ANT. HOČEVAR, RFD. No. 2, box 11½, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik odbora: JOSIP PETERNEL, box 95, Willock, Pa.
1. nadzornik: JERNEJ HAFNER, box 65, Burdine, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBREŽAN, box 72, E. Mineral, Kans.
1. porotnik: FRANK TEROPČIČ, R. F. D. No. 3, box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Uradno glasilo: "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so naprošeni pošiljati vse dopise direktno na glavnega tajnika in nikakor drugega. Denar naj se plača edino potom poštinih, ekspresnih ali bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov, na naslov: Frank Pavlovčič, Farmer & Miners National Bank, Forest City, Pa.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakve pomanjkljivosti, naj to nenudoma naznanijo uradu glav. tajnika, da se samore napako popraviti.

J. VALERA:

Pepita Jimenez

ROMAN.

Za "Glas Naroda" priredil J. T.

10 (Nadaljevanje).

Semenišnik se je nekaj časa obotavljal in slednjič rekel: — No, torej idiva, če že hočeš.

Kazina je bila vsa polna. — Prišli niso samo vaščani, pač pa tudi ljudje iz drugih vasi.

Zbrani so bili na dvorišču, ki je bilo tlakovano z mramorjem. — Sredi dvorišča je bil vodomet.

Currido je peljal don Luisa v dvorano, kje rje bilo zbrano najboljše in najuglednejše občinstvo.

Med njimi je bil tudi grof Henchazar iz sosednjega mesta. — Grof je bil zelo ugleden in oblasten človek. — Dolgo časa je živel v Madridu in Seviji obložen je bil po najnovejši modi in je bil že dvakrat izvoljen za poslanca.

Grof Genahazar je bil star kakih trideset let. — Bil je zelo pogumen in se je zelo rad dvojeval. — Čitatelje bo gotovo zelo zanimalo, če jim povemo, da je že parkrat snubil Pepito in je moral vedno oditi z dolgim nosom.

Ta rana se mu še ni zacelila.

Don Luis je prišel ravno tedaj v dvorano, ko je grof Genahazar na dolgo in široko razpravljal o Pepiti.

Nikar ne mislite, da je Pepita Jimenez neumna — je rekla. — Ne, ona je prokleto pametna, samo škoda, da ji njena pamet veliko ne koristi. — Nekaj časa je bila zvezana s satanom, zdaj se je pa začela pokoriti za grehe. — Pravijo, da je svetnica. — Hahaha, jaz vem, kakšna svetnica je. — Bog ve, koga je zdaj vsadila v svoj sree? — No, kaj posebnega že ne more biti.

Navzočim ni ugažalo to govorjenje, toda grofu se ni nihče upal oporekati.

Don Luis je bil prepričan, da mora nekaj storiti, da mora zavzeti grofu jezik. — Toda kako? — Na kakšen način? — On ni niti Pepitin brat, niti soprog, niti sorodnik.

Slednjič je hotel oditi, toda nekaj mu je reklo, da tega ne sme. — Nikar tako, gospod grof — je izpregovoril slednjič. — Vi ne govorite resnice.

Grof ga je začuden pogledal in se zaničljivo zakrohotal.

Don Luis je odšel osramočen iz dvorane.

— Še tega je manjkalo — je siknil skozi zobe — ko je dospel v svojo sobo. — Čutil se je čisto poraženega.

Sam ni vedel, koliko časa je sedel pri mizi in si zakrival z rokama obraz.

Nenkrat je zaslišal poleg sebe neko čudno šumenje. — Ozrl se je in zapazil poleg sebe Antonijo.

Njen prihod ga je strašno razjezil.

— Kaj hočeš tukaj? — je vzkliknil. — Idi! — Takoj proč! — Jaz nečem nikogar!

— Pomeni sem se prišla zastran Pepite. — Prej se ne ganem s tem mesta dokler ne bova v vseh ozirih na jasnem.

Zatem je primaknila stol k mizi in sedla.

Don Luis je vedel, da je ne bo zlepa odgnal. — Naslonil se je nazaj in rekel:

— No, povej, kaj hočeš. — Hitro povej. — Jaz nimam dosti časa.

— Povedati ti moram, da si nesramno napravil s Pepito. — Ti si pravi hudobnik, ti si zlodey, ne pa svetnik. — Začaral si jo. — Čarovne pijače si ji dal. — Umrla mi bo, če bo šlo še nekaj časa tako dalje. — Ničesar ne je, nič ne pije in ponoči ne more spati. — To je vse zastran tebe. — Danes je dvakrat ali trikrat padla v nezavest. Pašla je vsakikrat, ko se je spomnila, da hočeš odpotovati. — Čedno delo si napravil, predno si se dal posvetiti za duhovna — Povej, prokleti, zakaj si prišel sem? — Zakaj nisi ostal pri svojem stricu? — Antonija! — je vzkliknil don Luis, — pusti me pri miru!

— Tako! — Seveda, sedaj hočeš miru, ko si ga nji vzeli? — Počakaj, Antonija, dovoli, da ti nekaj povem.

— Kaj boš povedal! — Že vnaprej ti rečem, da se ti ni treba izgovarjati.

— Za božjo veljo, ne muči me! — Jaz sam vem, da nisem veliko vreden. — Tvoje gospodinjje bi ne smel niti pogledati. — Jaz bi ji ne smel pokazati, da sem jo ljubil. — Ljubiti sem jo. — In ljubim jo še mlaž iz vsega svojega srea. — Ne, jaz ji nisem dal nikake čarovne pijače. — Jaz sem ji samo povedal, da jo ljubim. — Ali misliš, da lahko prenašam to strašno žrtv? — Tudi Pepita mora biti pogumna. — Tudi ona mora doprinesiti tako žrtv, kot sem jo jaz doprinesel.

50,000 KNJIŽIČ

Ako trpite na katerikoli možni bolezni, pišite po našo brezplačno knjižico. V tej knjižici lahko čitate, kako se morajo, ki trpijo na bolezni kot je zastupljena kri, macesni, stare rane, kožne bolezni, rane nastale na naslednje možne bolezni, naduha, neprevajnost, kapa ali konstipacija, katar, slata žila, revmatizem, okorela jetra in šelodžne ter mehurne bolezni, vspešno zdravijo privatno doma in z majhnimi stroški.

Trpite li na bolečinah v križu in v zgibih, na glavobolu, izgubi teka, kislini v želodcu, povračanju hrane, bljuvanju, žolčnem riganju, nečistem jeziku, smrdljivi sapi, slabem spanju in slabih sanjah, utrujenosti in naglem razburjanju, nervoznosti, razdraženosti in glabosti ob jutrih, črnih kolobarjih pod očmi, izgubi volje, gumežljivosti in plašnosti v družbi, bojazni in na prepadenosti? Ti simptomi pomenijo, da ste pri slabem zdravju in da potrebujete zdravniške pomoči in nasveta. Naša knjižica, katere se lahko imenuje kaspot k zdravju, vsebuje dobre podatke in nasvete za bolne ljudi. Zaloga znanosti je in lahko vam pomaga k zdravju, moči in kreposti.

Pošljite kupon za brezplačno knjižico.

DR. J. RUSSELL PRICE CO., 5-902 Madison & Clinton Sts., Chicago, Ill.

Gospodje: — Pošljite mi takoj svojo brezplačno knjižico.

Ime

Naslov

— Torej je noč potolažiti? — Ali je ne boš potolažil? — Kako in na kakšen način moreš dati Bogu ono, česar nimaš? — Ali hočeš prviriti Boga in mu reči: — Bog, tvoj bom postal, čeravno te ne ljubim — Bog se ne pusti varati. — Bog ti bo že plačal.

Don Luis ni vedel, kaj bi odvrnil na ta dokaz.

— Pusti me pri miru. — Jaz ne morem ozdraviti tvoje gospodije. — Kaj naj storim?

— Kaj ti je treba storiti?

— Da, to bi rad vedel. — Svetuj mi.

— Čakaj, takoj ti bom povedala. — Če je ne moreš popolnoma ozdraviti, ji že vsaj lahko zmanjšaš bolest. — Ali nisi toliko krepoten, ali nisi toliko svet? — Svetniki niso samo dobrosrčni, pač pa tudi usmiljeni. — Idi z menoj. — Stori to delo usmiljenja.

— Zakaj bi hodil s teboj? — S svojim prihodom bi celo zadevo poslabšal, ne pa popoblašal.

— Ah, kaj še. — Ti hodiš kakor mačka krog vrele kaše. — Z lepimi besedami, katerih imaš gotovo veliko na razpolago, jo lahko pomiriš. — In ako ji poveš, da jo ljubim in da moraš zastran drugih vzrokov oditi od nje, bo potolažena.

— To se pravi, skušati Boga. — To bi bilo nevarno zame in zanjo.

— Zakaj bi s tem skušal Boga? — Če bo Bog spoznal čistost in odkritosrčnost tvojih namenov, te bo obdaril z milostjo. — Če ne, boš pa prišel v nevarnost, iz katere ni nobenega izhoda.

— Moj Bog, moj Bog! — Nočem, da bi obupala. — Tega ne morem dopustiti. — Da, zbral bom v sebi ves pogum in jo obiskal.

— Če je res tako, bodi blagoslovljen. — Moje sree mi pravi in mi je že večkrat reklo, da si navsezadnje vendarle dober človek.

— Kdaj naj grem k nji?

— Nocoj zvečer točno ob desetih bodi v naši hiši. — Jaz te bom čakala pri vratih in te bom peljala v sobo.

— Ali ve ona, da si se odpravila k meni?

— Ne, ona ne ve. — To sem storila zato, ker se mi je zdelo potrebno. — Toliko sem jo pa vseno pripravila, da je tvoj obisk ne bo presenetil. — Še enkrat obljubi, da boš prišel.

— Da, prišel bom.

— Pozdravljen! — Drži besedo! — Čakala te bom pri vratih.

Po teh besedah je odhitela Antonija iz sobe.

Iz vsega tega je razvidno, da je Antonija zelo ljubila svojo varovanko. — Sklenila je napraviti vse, kar more, samo da zmanjša njeno trpljenje. — Tako pozno uro je določila zastran tega, da bi nikdo ne slutil o tem nenavadnem obisku.

Ko se je vrnila domov, je bila čisto zadovoljna. — Prepričana je bila, da je vse tako napeljala in odredila, da ji ne more izpodletiti.

Takoj, ko je Antonija odšla, se je začel don Luis kesati. — Zdelo se mu je, da je nekaj napravil oziroma obljubil, česar bi ne smel napraviti in obljubiti.

Nenkrat se je odprla pred njegovimi očmi cela nevarnost. — Kaj če ga kdo vidi priti ponoči iz Pepitine hiše? — Kaj če izve o tem obisku njegov oče?

(Dalje prihodnjič).

Najstarejša slovensko-hrvaška trgovina z likery v Ameriki.

Mi vam nudimo naše malice najboljših likerjev po sledeh cenah:

Branjevec, naboj (6 steklenic)	\$ 8.00
Branjevec, naboj (12 steklenic)	15.00
Tropinjevec, galona	\$2.25, \$2.50, \$2.75 in 3.00
Tropinjevec, naboj (6 steklenic)	5.50
Tropinjevec, naboj (12 steklenic)	10.00
Slivovka, galon	\$2.75 in 3.00
Branjevec, (pomazana steklenica)	1.00
Naš glavni "Old Pure Rye Whiskey, 1 let star naboj (6 steklenic)	9.00
naboj (12 steklenic)	11.00

— — — — —

Concord vino, rdeča, barel	\$22.00
Concord vino, rdeča, pol barela	12.00
Pri odjemu 5 in 10 galon, stane galona	.50
Pri odjemu ene same galone pa	1.00
Belo vino, barel	\$8.00
Belo vino, pol barela	10.00
Pri odjemu 5 in 10 galon, stane galona	1.00
Pri odjemu ene same galone pa	1.50

Na posodo računamo sledeče cene: za 3, 4 in 4½ galone sodika 50 centov, za 5, 6 in 10 galon sodika \$1.00 in za 25 galon (pol barela) \$1.00. Barele pa damoastonj.

Za naročila pošljite vedno tudi Money Order ali pa bančni ček. Za vse blago jamči.

THE OHIO BRANDY DISTILLING COMPANY

408-4 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO.

Frank Petkovšek

Javni notar (Notary Public)

718-720 MARKET STREET

WAUKEGAN, ILL.

PRODAJA fina vina, izvrstne smotke, patentirana zdravila.

PRODAJA vožnje listke vseh prekomorskih črt.

POŠILJA denar v stari kraj zanesljivo in pošteno.

UPRAVLJA vse v notarski posel spadajoča dela.

PHONE 246

Zastopnik "GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Kje se nahaja JAKOB LIPOVEC? Za njegov naslov bi radi izvedeli njegovi bratje Francee, James in Valentin Lipovec, zato ga prosimo, da se nam oglasi. — Frank Lipovec, Box 263, Johnson Camp, Norwich, Pa. (14-6)

Rad bi izvedel za svojega brata JOHNA GERDENC, doma iz Karteljevega, fara Mirnapec na Dolenjskem. Pred letom je delal v gozdih nekje v Michiganu. Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njegov sedanji naslov, da ga mi javi, ali pa naj se mi sam zglaši, ker mu imam poročati jako važne stvari. — Ignatius Gerdene, 511 N. 5. St., Calumet, Mich. (14-6)

Rada bi izvedela za naslov svojih dveh bratov IGNACIJA in FRANKA MIKLIČ, doma iz Drage pri Kočevju, ter za ANTONA ROJCA. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njih naslov, naj ga mi naznači, ali naj se pa sami oglasio. — Aloisia Miklič, House No. 247, Jenners, Pa. (14-6)

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRAŽENIH DRŽAVAH.

Iščem svojo sestro KATARINO MIKLUS, katere se je nahajala dosedaj v Brooklynu, N. Y., ter sedaj nimam nobene vesti od nje. Ako se sama ne oglasi, prosim cenjene rojake, ako kdo ve za njen naslov, da mi ga naznači. Hvala vnaprej. — Jos. Miklus, R. F. D. 3, Box 41, Warren, Pa. (31-5-2-6)

HARMONIKE

bodlji kakršnekoli vrste izdelujem in popravim po najnižjih cenah, a delo trpežno in zanesljivo. V popravu zanesljivo vsakdo pošlje, ker sem že nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravku vzamem kranjske kakor vse druge harmonike ter računam po delu kakor koli zahteva, brez nadaljnih vprašanj.

JOHN WENZEL,
4017 East 62nd St., Cleveland, Ohio.

Dr. LORENZ,

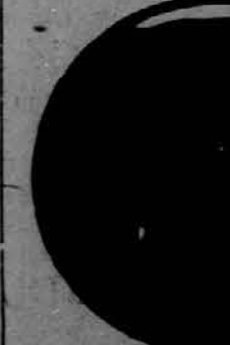
Jaz sem edini slovenski goveči specializist možnih bolezni v Pittsburghu, Pa.

Uradne ure: dnevno od 9. do poldne od 8. ure zvečer. V petkih od 9. poldne do 2. popol. Nedeljo od 10. dop. do 2. popol.

DR. LORENZ,
Specialist možnih bolezni,
644 Penn Ave. II. nadst. na ulici,
Pittsburgh, Pa.

POZOR ROJAKI

JAKOB WENZEL,
5728 Penn Ave., Cleveland, Ohio.

NOVO!

Naznanjam cenjenim rojakom širom Amerike, da imam sedaj v zalogi zopet tri nove prave Kranjske Columbia recorde (plošče).

- E 3258 (Sem slovenska deklica (Regiment po cesti gre) 75c
E 3259 (Vsi so prihajali, njega ni bilo (Divja ročica) 75c
E 3260 (Škrjanček poje žvrgoli (Slišala sem ptičko pet') 75c

Cena vsem trem \$2.25 pošljam po Expressu. Ako kdo želi da jih odpošljam z obratno pošto, naj priloži 15c. za poštino in jih odpošljam z prvo pošto.

To so v resnici nove prave kranjske plošče s finim petjem; pojo na obe strani.

Se priporoča Vaš rojak:
IVAN PAJK,
456 Chestnut St., Conemaugh, Pa.

Slovenska Društva

po vseh Zedinjenih državah imajo za geslo, da kadar treba naročiti

DOBRE IN POCENI

društvene tiskovine, se vselej obračajo na slovensko unijsko tiskarno

"Clevelandska Amerika"

Mi izdelujemo vse društvene, trgovske in privatne tiskovine. Naše tiskarna je najbolj moderna opremljena izmed vseh slovenskih tiskarn v Ameriki. Pišite za cene vseh tiskovine nam, predno se obrnete kam drugam. Pri nas dobite lepše, cenejše in boljše tiskovine.

CLEVELANDSKA AMERIKA

PRVA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

6119 ST. CLAIR AVE.
CLEVELAND, O.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

MODERNO UREJENA Tiskarna Glas Naroda

VSAKOVRSNE TISKOVINE
IZVRŠUJE PO NIZKIH
CENAH.

DELO OKUSNO.

IZVRŠUJE PREVODE V
DRUGE JEZIKE.

UNJSKO ORGANIZIRANA.

POSEBNOST 80:

DRUŠTVENA PRAVILA,
OKROŽNICE — PAMFLETE,
GENIKI I. T. D.

VSA NAROČILA POŠILJATE NA:

Slovenic Publishing Co.,

82 Cortlandt St., New York, N. Y.